SİYER-İ NEBÎ

SERİ 9

BEDİR SAVAŞI

Furkan Günü: Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Üç Yüz Müminin Bin Kişiye Karşı Durduğu Gün

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

AK (KELANTAN)

quranscience.my

© 2026 M / 1448 H Hj Che Alim Hj Che Haron AK (Kelantan) • quranscience.my • @QuranScienceMY

Bu e-kitap Müslümanlar için ÜCRETSİZDİR — satılması yasaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SİYER-İ NEBÎ

SERİ 9

BEDİR SAVAŞI

Furkan Günü: Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Üç Yüz Müminin Bin Kişiye Karşı Durduğu Gün

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ ٱللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ أَذِلَّةٌ ۖ فَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

"And olsun ki, siz düşkün bir durumda iken, Bedir'de, Allah size yardım etmişti; Allah'tan sakının ki şükredebilesiniz."

ÂL-İ İMRÂN SÛRESİ 3:123

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | @QuranScienceMY

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz e-kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Bedir'de zayıf düştükleri bir anda kullarına yardım eden ve o günü Furkan Günü diye adlandıran Allah'a hamd olsun. Efendimiz Muhammed'e ﷺ, âline ve ashabına salât ve selâm olsun.

Bu e-kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

Siyer-i Nebî'nin bu dokuzuncu serisi Bedir Savaşı'nı anlatır: Ebû Süfyân'ın kervanı, her şeyi belirleyen istişare, Resûlullah'ın ﷺ Bedir semâsı altındaki duası, meleklerin yardımı ve esirlerle ilgili dersler. Bu bilgi 'ilmun yuntefa'u bih, yani faydalı bir ilim olsun.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasvir edilmemiştir. Kapakta **şafak vaktinde Bedir'in çöl vadisi** resmedilmiştir: sağda ve solda yumuşak kum tepeleri ve kayalar, vadinin tabanında **birkaç eski taş kuyu**, uzakta ise **hurma ağaçları** ve birkaç eski ev. Gökyüzünde **altın renkli bir ışık**, akıp giden **bulutların** arasından süzülür; sanki gökten yere bir yol açılmaktadır.

Vadi, Bedir meydanını, yani "vadinin yakın yamacı" ile "uzak yamacını" (Enfâl 8:42) simgeler; kuyular ise iki ordunun ele geçirmek için yarıştığı Bedir kuyularını hatırlatır. Bulutların arasından gelen ışık, Allah'ın yardımını ve birbiri ardınca inen melekleri (Enfâl 8:9) simgeler.

Alttaki lacivert şerit, **ince altın çizgilerle** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

BEDİR SAVAŞI — *Giriş*
1. NEDEN BEDİR? — *Hac 22:39*
2. SA'D B. MUÂZ VE ÜMEYYE B. HALEF — *Sahîh-i Buhârî 3950*
3. EBÛ SÜFYÂN'IN KERVANI — *Enfâl 8:7*
4. KUREYŞ'İN KİBRİ — *Enfâl 8:47–48*
5. ÜÇ YÜZ ON KÜSUR KİŞİ — *Sahîh-i Buhârî 3957*
6. OSMAN VE RUKIYYE — *Sahîh-i Buhârî 3130*
7. İSTİŞARE: MİKDÂD'IN SÖZLERİ — *Sahîh-i Buhârî 3952*
8. BEDİR MEYDANI — *Enfâl 8:42; harita*
9. YAĞMUR VE UYUKLAMA — *Enfâl 8:11*
10. RESÛLULLAH'IN ﷺ BEDİR'DEKİ DUASI — *Sahîh-i Müslim 1763*
11. CEBRÂİL VE MELEKLER — *Sahîh-i Buhârî 3995*
12. İLK TEKE TEK ÇARPIŞMA — *Sahîh-i Buhârî 3966*
13. "CENNETE DOĞRU KALKIN" — *Sahîh-i Müslim 1901*
14. BİR AVUÇ KUM — *Enfâl 8:17*
15. İKİ GENÇ VE EBÛ CEHİL — *Sahîh-i Buhârî 3141*
16. BU ÜMMETİN FİRAVUNUNUN SONU — *Sahîh-i Buhârî 3962*
17. BİLÂL VE ÜMEYYE B. HALEF — *Sahîh-i Buhârî 2301*
18. BEDİR ŞEHİTLERİ — *Sahîh-i Buhârî 2809*
19. BEDİR KUYUSUNUN BAŞINDA — *Sahîh-i Buhârî 3976*
20. ESİRLER VE FİDYE — *Enfâl 8:67–69*
21. BEDİR EHLİNİN MAKAMI — *Sahîh-i Buhârî 3992*
22. ZAFER HABERİ — *Enfâl 8:70*
23. BEDİR KISSALARININ KAYNAKLARI — *Şekil; tablo*
24. BEDİR HAKKINDAKİ ÂYETLER — *Enfâl; Âl-i İmrân 3:123–127; Kamer 54:45*
25. GANİMETLER VE ENFÂL SÛRESİNİN İNİŞİ — *Enfâl 8:1, 8:41; Sahîh-i Müslim 1748*
26. BEDİR MEYDANINDAKİ ŞAHSİYETLER — *İki tarafın tablosu*
27. ESİRLERİN ARDINDAKİ AİLE HİKÂYELERİ — *Sünen-i Ebû Dâvûd 2692; Sahîh-i Buhârî 3008*
28. HİCRETİN 2. YILI RAMAZAN AYININ ZAMAN ÇİZELGESİ — *Tablo*
29. BEDİR SAVAŞI HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR — *12 soru*
30. DERSLER VE SONUÇ
KAYNAKÇA
DESTEK VE BAĞIŞ

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma. Mavi altı çizili râvi isimlerine tıklayarak sunnah.com'daki râvi sayfasına gidebilirsiniz.

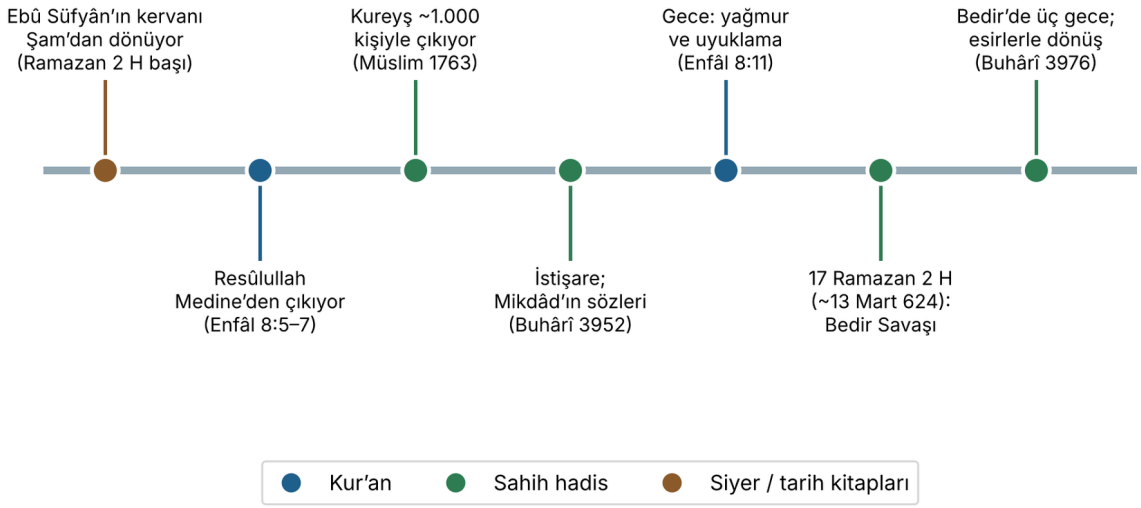
© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR SAVAŞI

Siyer-i Nebî'nin sekizinci serisi, kardeşliği tesis edilmiş, kıblesi Kâbe'ye çevrilmiş ve ilk kez Ramazan orucunu tutan Medine toplumuyla sona erdi. İşte o ilk Ramazan'da Allah'ın ***Yevmü'l-Furkân*** — hakkı batıldan ayıran gün (Enfâl 8:41) — diye adlandırdığı olay yaşandı: ***Bedir Savaşı***.

Sadece iki atı bulunan yaklaşık üç yüz mümin, tepeden tırnağa silahlı bin kadar Kureyş askeriyle karşı karşıya geldi. Kur'an bu olayı neredeyse ***Enfâl Sûresi'nin*** tamamında anlatır; sahih hadisler de o anları kaydeder: Resûlullah'ın ﷺ duası, Mikdâd'ın sözleri, Ebû Cehil'i arayan iki genç ve atının dizginini tutan Cebrâil.

Bedir Savaşı'nın Zaman Çizelgesi (Ramazan 2 H)

Tarihler meşhur görüşe göredir; bazı kaynaklar 19 veya 21 Ramazan der (Wikipedia, "Battle of Badr").

Şekil 1: Bedir Savaşı'nın zaman çizelgesi.

Not: Bu e-kitaptaki ayet mealleri Diyanet İşleri Başkanlığı mealidir. Her hadisin derecesi hadis kutusunda belirtilmiştir. Siyer kitaplarından alınan bilgiler kahverengi "Siyer Notu" kutularında verilmiş, tarihî bilgilere kaynak bağlantıları eklenmiştir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

NEDEN BEDİR?

Mekke'deki on üç yıl boyunca Müslümanlara ***sabretmeleri ve kendilerini tutmaları*** emredilmişti. İşkence gördüler, yurtlarından çıkarıldılar, malları gasp edildi; fakat karşılık vermelerine izin verilmedi. Hicretten sonra Allah, kendilerini savunmaları için ilk izni indirdi:

"Haksızlığa uğratılarak kendilerine savaş açılan kimselerin karşı koyup savaşmasına izin verilmiştir". İbn Kesîr, selef âlimlerinden birçoğunun bunun savaş hakkında inen ilk âyet olduğu görüşünde olduğunu zikrederİbn Kesîr Tefsiri 22:39.

SEBEP	AÇIKLAMA
Mekke'deki zulüm	Müslümanlar işkence gördü ve yurtlarından sürüldü.
Muhâcirlerin mallarına el konuldu	Mekke'de bırakılan evler ve mallar Kureyş tarafından alındı (siyer kitapları).
Süregelen tehdit	Kureyş Medine'yi tehdit etmeye devam etti (Buhârî 3950).
Kureyş'in kervan yolu	Mekke'nin Şam ticaret kervanları Medine'nin yakınından geçiyordu.

Ders: İslâm'da savaş intikam veya yağma için değil, ***zulmü kaldırmak*** içindir. İzin ancak çok uzun bir sabırdan sonra geldi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SA‘D B. MUÂZ VE ÜMEYYE B. HALEF

Bedir’den önce Medine ile Mekke arasındaki gerginlik zirveye ulaşmıştı. Abdullah b. Mes‘ûd رضى الله عنه, Evs’in lideri ***Sa‘d b. Muâz’ın*** cesaretini gösteren ve bir ***gaybî haberin*** gerçekleştiğini anlatan bir kıssa rivayet eder. Haberi veren Resûlullah’tır ﷺ:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3950

حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ، حَدَّثَنَا شُرَيْحُ بْنُ مَسْلَمَةَ، حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، قَالَ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ مَيْمُونٍ، أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ ـ رضى الله عنه ـ حَدَّثَ عَنْ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، أَنَّهُ قَالَ كَانَ صَدِيقًا لأُمَيَّةَ بْنِ خَلَفٍ، وَكَانَ أُمَيَّةُ إِذَا مَرَّ بِالْمَدِينَةِ نَزَلَ عَلَى سَعْدٍ، وَكَانَ سَعْدٌ إِذَا مَرَّ بِمَكَّةَ نَزَلَ عَلَى أُمَيَّةَ، فَلَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ انْطَلَقَ سَعْدٌ مُعْتَمِرًا، فَنَزَلَ عَلَى أُمَيَّةَ بِمَكَّةَ، فَقَالَ لأُمَيَّةَ انْظُرْ لِي سَاعَةَ خَلْوَةٍ لَعَلِّي أَنْ أَطُوفَ بِالْبَيْتِ. فَخَرَجَ بِهِ قَرِيبًا مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ فَلَقِيَهُمَا أَبُو جَهْلٍ فَقَالَ يَا أَبَا صَفْوَانَ، مَنْ هَذَا مَعَكَ فَقَالَ هَذَا سَعْدٌ. فَقَالَ لَهُ أَبُو جَهْلٍ أَلاَ أَرَاكَ تَطُوفُ بِمَكَّةَ آمِنًا، وَقَدْ آوَيْتُمُ الصُّبَاةَ، وَزَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ تَنْصُرُونَهُمْ وَتُعِينُونَهُمْ، أَمَا وَاللَّهِ لَوْلاَ أَنَّكَ مَعَ أَبِي صَفْوَانَ مَا رَجَعْتَ إِلَى أَهْلِكَ سَالِمًا. فَقَالَ لَهُ سَعْدٌ وَرَفَعَ صَوْتَهُ عَلَيْهِ أَمَا وَاللَّهِ لَئِنْ مَنَعْتَنِي هَذَا لأَمْنَعَنَّكَ مَا هُوَ أَشَدُّ عَلَيْكَ مِنْهُ طَرِيقُكَ عَلَى الْمَدِينَةِ. فَقَالَ لَهُ أُمَيَّةُ لاَ تَرْفَعْ صَوْتَكَ يَا سَعْدُ عَلَى أَبِي الْحَكَمِ سَيِّدِ أَهْلِ الْوَادِي. فَقَالَ سَعْدٌ دَعْنَا عَنْكَ يَا أُمَيَّةُ، فَوَاللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ إِنَّهُمْ قَاتِلُوكَ. قَالَ بِمَكَّةَ قَالَ لاَ أَدْرِي. فَفَزِعَ لِذَلِكَ أُمَيَّةُ فَزَعًا شَدِيدًا، فَلَمَّا رَجَعَ أُمَيَّةُ إِلَى أَهْلِهِ قَالَ يَا أُمَّ صَفْوَانَ، أَلَمْ تَرَىْ مَا قَالَ لِي سَعْدٌ قَالَتْ وَمَا قَالَ لَكَ قَالَ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا أَخْبَرَهُمْ أَنَّهُمْ قَاتِلِيَّ، فَقُلْتُ لَهُ بِمَكَّةَ قَالَ لاَ أَدْرِي. فَقَالَ أُمَيَّةُ وَاللَّهِ لاَ أَخْرُجُ مِنْ مَكَّةَ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ بَدْرٍ اسْتَنْفَرَ أَبُو جَهْلٍ النَّاسَ قَالَ أَدْرِكُوا عِيرَكُمْ. فَكَرِهَ أُمَيَّةُ أَنْ يَخْرُجَ، فَأَتَاهُ أَبُو جَهْلٍ فَقَالَ يَا أَبَا صَفْوَانَ، إِنَّكَ مَتَى مَا يَرَاكَ النَّاسُ قَدْ تَخَلَّفْتَ وَأَنْتَ سَيِّدُ أَهْلِ الْوَادِي تَخَلَّفُوا مَعَكَ، فَلَمْ يَزَلْ بِهِ أَبُو جَهْلٍ حَتَّى قَالَ أَمَّا إِذْ غَلَبْتَنِي، فَوَاللَّهِ لأَشْتَرِيَنَّ أَجْوَدَ بَعِيرٍ بِمَكَّةَ ثُمَّ قَالَ أُمَيَّةُ يَا أُمَّ صَفْوَانَ جَهِّزِينِي. فَقَالَتْ لَهُ يَا أَبَا صَفْوَانَ وَقَدْ نَسِيتَ مَا قَالَ لَكَ أَخُوكَ الْيَثْرِبِيُّ قَالَ لاَ، مَا أُرِيدُ

أَنْ أَجُوزَ مَعَهُمْ إِلاَّ قَرِيبًا. فَلَمَّا خَرَجَ أُمَيَّةُ أَخَذَ لاَ يَنْزِلُ مَنْزِلاً إِلاَّ عَقَلَ بَعِيرَهُ، فَلَمْ يَزَلْ بِذَلِكَ حَتَّى قَتَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِبَدْرٍ.

TERCÜME:

Abdullah b. Mes'ûd رضى الله عنه, Sa'd b. Muâz'dan رضى الله عنه şöyle rivayet eder: **Sa'd, Ümeyye b. Halef ile dosttu. Ümeyye Medine'den geçerken Sa'd'ın evinde konaklar, Sa'd da Mekke'ye gittiğinde Ümeyye'nin evinde kalırdı. Resûlullah ﷺ Medine'ye geldikten sonra Sa'd umre yapmaya gitti ve Ümeyye'nin evine misafir oldu.** Mescid-i Harâm'ın tenha olduğu bir vakitte kendisini tavafa götürmesini istedi. Öğle vakti Ebû Cehil onlarla karşılaştı ve Sa'd'a: **"Seni Mekke'de emniyet içinde tavaf ederken görüyorum; oysa siz dinini değiştirenleri barındırdınız... Allah'a yemin ederim ki Ebû Safvân ile birlikte olmasaydın ailene sağ salim dönemezdin."** dedi. Sa'd sesini yükseltti: **"Allah'a yemin ederim, eğer beni bundan alıkoyarsan, ben de seni senin için daha ağır olan bir şeyden alıkoyarım: Medine'den geçen (kervan) yolundan."** Ümeyye: "Vadi halkının efendisi Ebü'l-Hakem'e karşı sesini yükseltme." dedi. Sa'd şöyle dedi: **"Bırak bizi ey Ümeyye! Allah'a yemin ederim ki Resûlullah'ın ﷺ onların seni öldüreceklerini söylediğini işittim."** Ümeyye çok korktu ve Mekke'den çıkmayacağına yemin etti. Fakat Bedir günü Ebû Cehil onu kervanı korumak için çıkmaya zorladı. Karısı ona: "Yesribli kardeşinin sana söylediğini unuttun mu?" diye hatırlattı. O: "Onlarla birlikte sadece biraz gideceğim." dedi. Her konakladığı yerde devesini (dönmeye hazır olarak) bağlıyordu; ta ki ***Allah onu Bedir'de öldürünceye kadar***.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ahmed b. 'Uthman ← Suraih b. Maslamah ← Ibrahim b. Yusuf ← bapanya (Yusuf b. Ishaq) ← Ebû Ishaq ← 'Amr b. Maimun ← 'Abdullah b. Mas'ud ← Sa'd b. Mu'adh رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Hadis No. 3950. Tercüme kısaltılmıştır.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3950

ÜMEYYE'NİN KORKUSU

Ümeyye b. Halef, bir zamanlar Mekke çölünde ***Bilâl'e*** işkence eden efendiydi (Seri 4). ***Çok iyi biliyordu*** ki Muhammed'in ﷺ sözleri asla yalan çıkmazdı; o kadar ki Mekke'den çıkmayacağına yemin etti ve her konakladığında hemen geri kaçabilmek için devesini bağlı tuttu. Yine de çıktı ve eceli onu Bedir'de bekliyordu.

Ders: İslâm'ın düşmanları bile ***Resûlullah'ın*** ﷺ doğru sözlülüğünü kabul ediyordu; fakat kibir onları iman etmekten alıkoydu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EBÛ SÜFYÂN'IN KERVANI

Hicretin 2. yılı Ramazan ayının başında, ***Ebû Süfyân b. Harb'in*** başında bulunduğu ***büyük bir Kureyş kervanı*** ticaret mallarıyla Şam'dan dönüyordu. Wikipedia değerini yaklaşık ***50.000 dinar***, muhafızlarını ise 70 kadar kişi olarak verir (Wikipedia, "Battle of Badr"). Resûlullah ﷺ kervanın durumunu öğrenmek için ***Besbes'i*** gözcü olarak gönderdi, ardından ashabıyla birlikte yola çıktı (Sahîh-i Müslim 1901).

Allah, Müslümanların karşı karşıya kaldığı seçimi şöyle anlatır: ***"Allah bu iki taifeden birini size vadetmişti"***; siz, kuvvetsiz olanın size düşmesini istiyordunuzİbn Kesîr Tefsiri 8:7.

SİYER NOTU: EBÛ SÜFYÂN YARDIM İSTİYOR

Siyer kitapları, temkinli Ebû Süfyân'ın Müslümanların hareketini haber aldığını, bunun üzerine ***yolunu sahile doğru değiştirdiğini*** ve yardım istemek için Mekke'ye koşması amacıyla ***Damdam b. Amr el-Gıfârî'yi*** ücretle tuttuğunu anlatır. Damdam gömleğini yırtarak ve imdat diye bağırarak geldi. Kureyş bütün gücüyle yola çıktı.

Kervan sonunda ***kurtuldu***. Ebû Süfyân ordunun geri dönmesi için haber gönderdi; fakat ***Ebû Cehil*** direndi: "Bedir'e varıp orada üç gün kalmadıkça, develer kesip şarap içmedikçe ve Araplar bizi duymadıkça geri dönmeyeceğiz."

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye, Bedir Savaşı bölümü.

Ders: Müslümanlar bir ***kervan*** için çıkmışlardı; fakat Allah hakkı pekiştirecek bir ***savaş*** diledi. İnsanların planı her zaman Allah'ın takdiriyle aynı değildir — ve Allah'ın takdiri daha hayırlıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KUREYŞ'İN KİBRİ

Kervanın kurtulduğu haberi gelince Kureyş'in bir kısmı geri dönmek istedi. Fakat önceki bölümde anlatıldığı gibi ***Ebû Cehil*** Bedir'e kadar gitmekte direndi. Bütün Araplara gösteriş yapmak için şarkıcılar ve kesilecek develerle ***büyük bir kibirle*** çıktılar. Allah onların bu hâlini anlatır ve müminleri uyarır:

"Yurtlarından böbürlenerek, insanlara gösteriş yaparak çıkan … gibi olmayın"İbn Kesîr Tefsiri 8:47.

İbn Kesîr bu âyetin Bedir'e çıkan ***Kureyşli müşrikler*** hakkında olduğunu açıklar. Ders: Müminin ameli insanların övgüsü için değil, ***Allah için*** yapılır. Kibir ve riya düşmanın sıfatıdır, Allah'ın ordusunun değil.

O kibrin ardında daha kötü bir fısıltı vardı: ***"Bugün insanlardan sizi yenecek kimse yoktur; doğrusu ben de size yardımcıyım"***İbn Kesîr Tefsiri 8:48.

> **SİYER NOTU: SÜRÂKA KILIĞINDAKİ ŞEYTAN**
>
> İbn Kesîr, İbn Abbas'tan ve diğer müfessirlerden, ***İblis'in*** Benî Kinâne'nin ileri gelenlerinden ***Sürâka b. Mâlik*** kılığında Kureyş'e geldiğini ve onları arkalarından gelebilecek Kinâne saldırısına karşı koruyacağını vaat ettiğini nakleder. ***Meleklerin*** indiğini görünce, âyette anlatıldığı gibi dönüp kaçtı: ***"Sizin görmediğinizi ben görüyorum."***
>
> Bu ayrıntı bir ***tefsir rivayetidir***; kesin olan âyetin kendisinin bildirdiğidir: Şeytan onları aldattı, sonra da onları yüzüstü bıraktı.
>
> **KAYNAK:**
> İbn Kesîr Tefsiri 8:48. https://tafsir.app/ibn-katheer/8/48

MÜSLÜMAN SAFLARDAKİ AĞIR KALPLER

Kur'an, Müslümanların bir kısmının duygularını da açıkça dile getirir: ***"Nitekim, Rabbin seni hak uğrunda evinden savaş için çıkarmıştı, oysa müslümanların bir takımı bundan hoşlanmamıştı"***İbn Kesîr Tefsiri 8:5.

Onlar kervanın peşine düşmek için çıkmışlardı, kendilerinin üç katı büyüklüğündeki bir orduyla savaşmak için değil. Allah bu duyguyu gizlemedi; fakat ***nefsin hoşlanmadığı*** şeyin ***büyük bir hayır*** olabileceğini gösterdi. Ders: İman korkunun hiç olmaması demek değildir; iman, kalp ağır gelse de ***itaate devam etmektir***.

Üç Yüz On Küsur Kişi

Bedir'de Müslümanların sayısı kaçtı? Berâ b. Âzib رضى الله عنه bunu Bedir'e katılan sahâbîlerden işitmişti:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3957

حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ، حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ، حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ، قَالَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ ـ رضى الله عنه ـ يَقُولُ حَدَّثَنِي أَصْحَابُ، مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا أَنَّهُمْ كَانُوا عِدَّةَ أَصْحَابِ طَالُوتَ الَّذِينَ جَازُوا مَعَهُ النَّهَرَ، بِضْعَةَ عَشَرَ وَثَلاَثَمِائَةٍ. قَالَ الْبَرَاءُ لاَ وَاللَّهِ مَا جَاوَزَ مَعَهُ النَّهَرَ إِلاَّ مُؤْمِنٌ.

TERCÜME:

Berâ رضى الله عنه şöyle dedi: **Bedir'e katılan Muhammed'in ﷺ ashabı bana, sayılarının Tâlût ile birlikte ırmağı geçen arkadaşlarının sayısı kadar — üç yüz on küsur kişi — olduğunu söylediler. Allah'a yemin ederim ki onunla birlikte ırmağı ancak mümin olanlar geçmişti.**

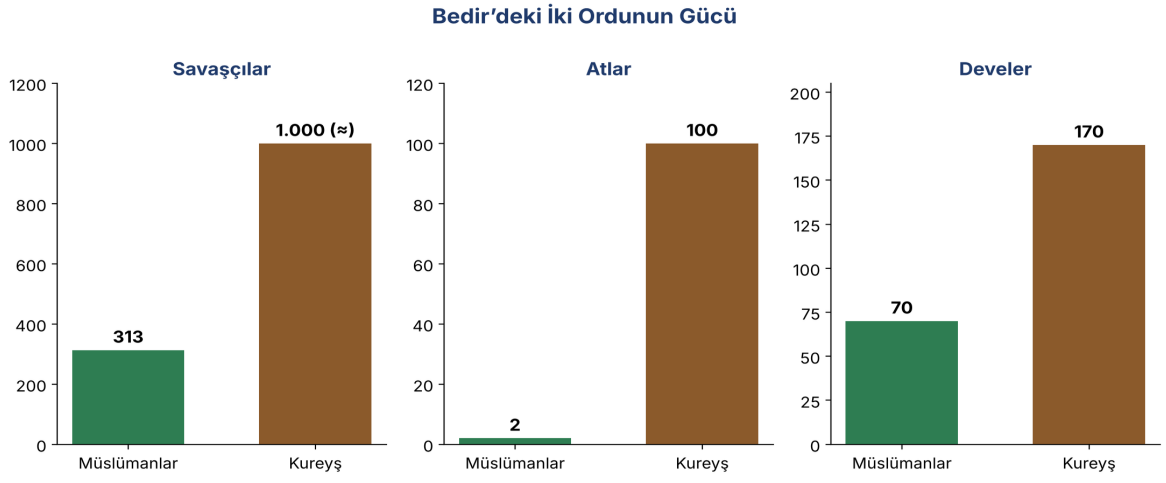
SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Amr b. Khalid ← Züheyr ← Ebû Ishaq ← al-Bara' b. 'Azib رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Bedir Ehlinin Sayısı Bâbı, Hadis No. 3957.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3957

Berâ, kendisinin ve İbn Ömer'in Bedir'e katılmak için çok küçük görüldüğünü, Muhâcirlerin ***altmış küsur***, Ensar'ın ise ***iki yüz kırk küsur*** kişi olduğunu da zikreder (Sahîh-i Buhârî 3956). Kureyş ordusu ise yaklaşık ***bin kişiydi*** (Sahîh-i Müslim 1763).

Müslümanlar: "üç yüz on küsur" (Buhârî 3957), 319 (Müslim 1763); atlar ve develer siyer kitaplarına göre. Kureyş: "bin" (Müslim 1763); diğer kaynaklar 600–1.000.

Şekil 2: Bedir'deki iki ordunun güç karşılaştırması.

TÂLÛT'UN ORDUSU GİBİ

Tâlût'un ordusuyla yapılan bu karşılaştırma, Bakara Sûresi'ndeki kıssayı hatırlatır; o gün ırmağı yalnızca az sayıdaki müminler geçmiş ve şöyle demişlerdi: ***"Talut orduyla birlikte ayrıldıktan sonra"*** … "Nice az topluluk çok topluluğa Allah'ın izniyle üstün gelmiştir"İbn Kesîr Tefsiri 2:249.

SİYER NOTU: ÜÇ KİŞİYE BİR DEVE

Abdullah b. Mes'ûd رضى الله عنه şöyle rivayet eder: "Bedir günü ***her üç kişi bir deveye nöbetleşe biniyordu***.

Ebû Lübâbe ile Ali b. Ebû Tâlib, Resûlullah ﷺ ile aynı deveyi paylaşıyordu. Onun yürüme sırası gelince:

'Bırak, senin yerine biz yürüyelim.' dediler. Buyurdu ki: ***"Siz ikiniz benden daha güçlü değilsiniz, ben de sevaba sizden daha az muhtaç değilim."***"

Rivayet: ***Müsned-i Ahmed*** (bazı âlimlere göre hasen): Lider ***sıkıntıyı*** maiyetindekilerle paylaşır.

KAYNAK:
Müsned-i Ahmed (Abdullah b. Mes'ûd rivayeti).

SİYER NOTU: UMEYR B. EBÛ VAKKÂS'IN AĞLAMASI

Siyer kitapları, Sa'd b. Ebû Vakkâs'ın henüz delikanlı olan kardeşi ***Umeyr'in*** geri çevrilmekten korktuğu için saklandığını anlatır. Geri dönmesi söylenince ***ağladı*** ve Resûlullah ona izin verdi. Umeyr Bedir'de yaklaşık on altı yaşındayken şehit düştü.

KAYNAK:
İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ; el-Hâkim, el-Müstedrek.

OSMAN VE RUKIYYE

Bedir'e katılmak isteyen her sahâbî orada bulunamadı. ***Osman b. Affân*** رضى الله عنه şerefli bir sebeple Medine'de kaldı:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3130

حَدَّثَنَا مُوسَى، حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ مَوْهَبٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ إِنَّمَا تَغَيَّبَ عُثْمَانُ عَنْ بَدْرٍ، فَإِنَّهُ كَانَتْ تَحْتَهُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَكَانَتْ مَرِيضَةً. فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِنَّ لَكَ أَجْرَ رَجُلٍ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا وَسَهْمَهُ.

TERCÜME:

İbn Ömer رضى الله عنهما şöyle dedi: **Osman Bedir'de bulunmadı; çünkü Resûlullah'ın ﷺ kızı olan hanımı hastaydı. Peygamber ﷺ ona: "Bedir'e katılan bir kişinin sevabı ve (ganimetten) payı kadar sana da vardır." buyurdu.**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Musa (bin Isma'il) ← Ebû 'Awanah ← 'Uthman b. Mauhab ← Ibn 'Umar رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Farzi'l-Humus, Hadis No. 3130.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3130

Osman'ın hanımı ***Resûlullah'ın*** ﷺ kızı Rukıyye'ydi. Ordu yola çıktığında ağır hastaydı ve Resûlullah ﷺ Osman'a onunla ilgilenmesini emretti. Siyer kitapları Rukıyye'nin ordu daha Bedir'deyken ***vefat ettiğini***, zafer haberinin Medine'ye, onu defnetmeyi henüz bitirdikleri sırada ulaştığını anlatır. Daha sonra Resûlullah ﷺ Osman'ı diğer kızı Ümmü Külsûm ile evlendirdi; bu yüzden Osman'a ***Zinnûreyn*** (iki nur sahibi) denildi.

Ders: Resûlullah'ın ﷺ emriyle hasta bir aile ferdine bakmak, savaş meydanındaki mücahidin sevabı gibi sevap verilen bir ***itaattir***. Amelin değerini niyet ve itaat belirler.

İSTİŞARE: MİKDÂD'IN SÖZLERİ

Kervanın elden kaçtığı ve Kureyş ordusunun ilerlediği haberi gelince Resûlullah ﷺ ashabıyla ***istişare etti***. Onları savaşa zorlamadı; görüşlerini duymak istedi. İbn Mes'ûd رضى الله عنه unutulmaz bir ana şahit oldu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3952

حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ، حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ، عَنْ مُخَارِقٍ، عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ، قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ مَسْعُودٍ، يَقُولُ شَهِدْتُ مِنَ الْمِقْدَادِ بْنِ الأَسْوَدِ مَشْهَدًا، لأَنْ أَكُونَ صَاحِبَهُ أَحَبُّ إِلَىَّ مِمَّا عُدِلَ بِهِ، أَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَهْوَ يَدْعُو عَلَى الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ لاَ نَقُولُ كَمَا قَالَ قَوْمُ مُوسَى {اذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلاَ} وَلَكِنَّا نُقَاتِلُ عَنْ يَمِينِكَ وَعَنْ شِمَالِكَ وَبَيْنَ يَدَيْكَ وَخَلْفَكَ. فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَشْرَقَ وَجْهُهُ وَسَرَّهُ. يَعْنِي قَوْلَهُ.

TERCÜME:

İbn Mes'ûd رضى الله عنه şöyle dedi: **Mikdâd b. Esved'den öyle bir hâle şahit oldum ki, onun sahibi ben olsaydım bu bana her şeyden daha sevimli gelirdi. Peygamber ﷺ müşriklerin aleyhine dua ederken yanına geldi ve şöyle dedi: "Biz Mûsâ'nın kavminin dediği gibi: Sen ve Rabbin gidin, ikiniz savaşın, demeyeceğiz. Bilakis senin sağında, solunda, önünde ve arkanda savaşacağız."** Peygamber'in ﷺ yüzünün ***parladığını*** ve bu sözlerin onu sevindirdiğini gördüm.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ebû Nu'aim ← Isra'il ← Mukhariq ← Tariq b. Şihab ← Ibn Mas'ud رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Hadis No. 3952. Alıntılanan âyet: Mâide 5:24.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3952

SİYER NOTU: SA'D B. MUÂZ'IN KONUŞMASI

Siyer kitapları, hepsi Muhâcir olan Ebû Bekir, Ömer ve Mikdâd konuştuktan sonra Resûlullah'ın ﷺ "Ey insanlar, bana görüşünüzü bildirin." buyurduğunu anlatır; zira Akabe Biatı'nda onu yalnızca Medine içinde korumaya söz vermiş olan ***Ensar'ın*** görüşünü öğrenmek istiyordu.

Sa'd b. Muâz kalktı ve diğer sözlerinin yanında şöyle dedi: "Biz sana iman ettik ve seni tasdik ettik… Seni hak ile gönderene yemin olsun ki, bizi şu denize götürüp dalsan, biz de seninle birlikte dalarız." Resûlullah'ın ﷺ yüzü parladı ve: "Yürüyün ve müjdelenin." buyurdu. Sahîh-i Müslim'de bu tür sözler ***Sa'd b. Ubâde'ye*** nispet edilir (Sahîh-i Müslim 1779).

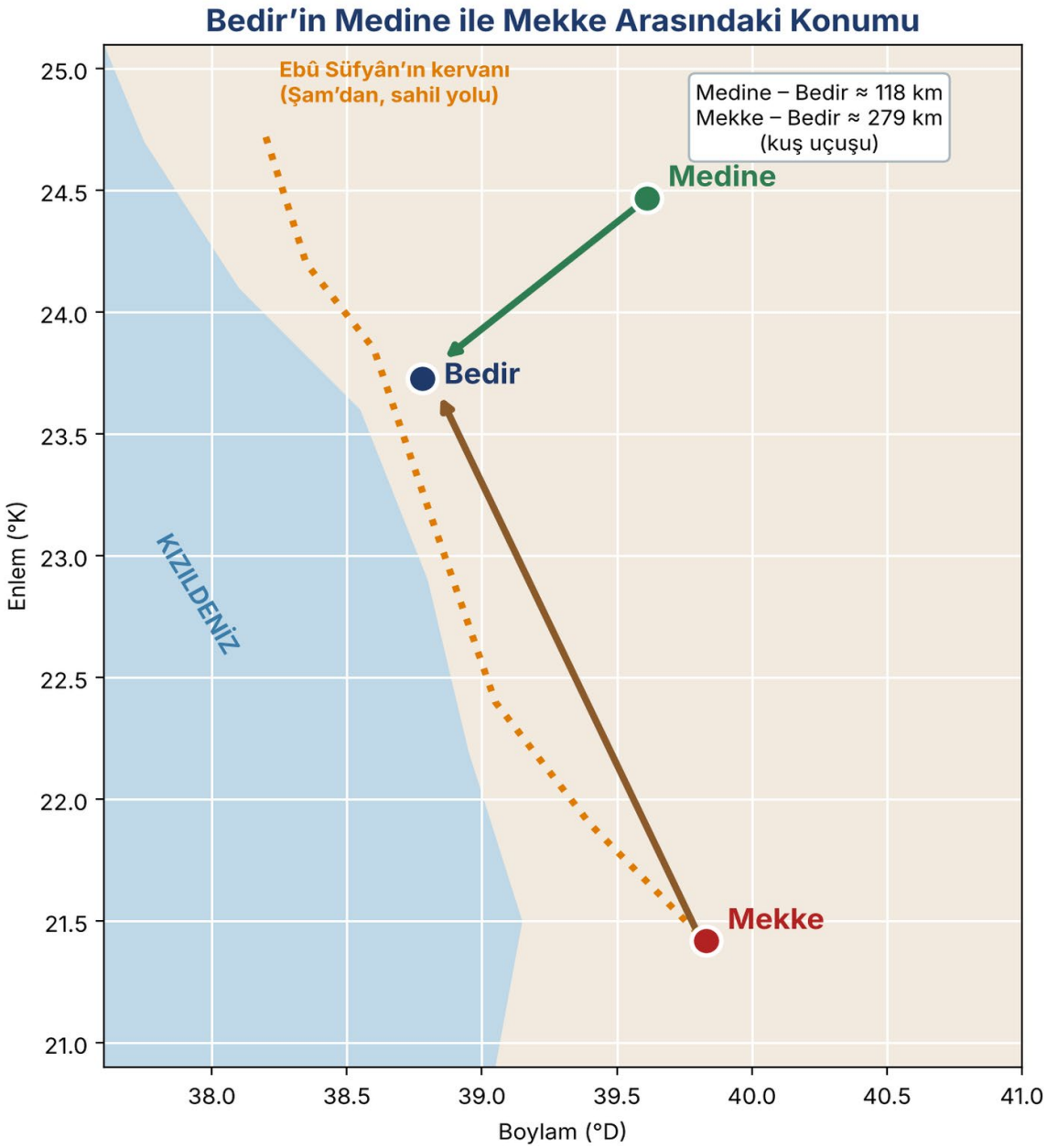
KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Sahîh-i Müslim 1779. https://sunnah.com/muslim:1779

Ders: Vahiy alan bir Resûl olmasına rağmen yine de ***istişare etti***. İyi liderlik, herkesin — Muhâcirlerin ve Ensar'ın — sesini dinler.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR MEYDANI

Bedir, Mekke ile Şam arasındaki kervan yolu üzerinde, Medine'nin güneybatısında bulunan ve birkaç kuyusu olan bir vadidir. Arapların konaklama yeri ve yıllık panayırıydı.

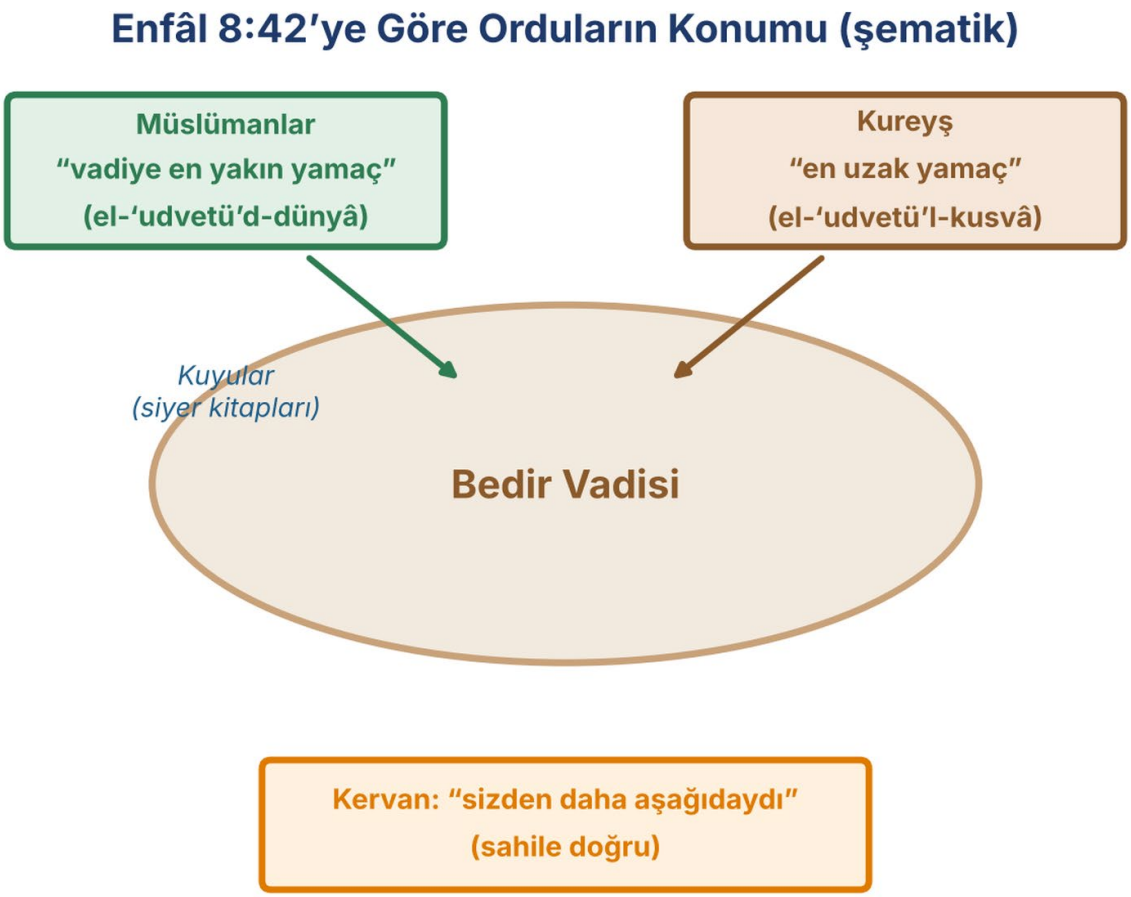

Şematik harita; koordinatlar ve kıyı çizgisi yaklaşıktır.

Şekil 3: Bedir'in Medine ile Mekke arasındaki konumu (şematik harita).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

Kur'an iki ordunun ve kervanın konumunu tam olarak tarif eder: ***"Siz vadiye en yakın ve onlar da en uzak yamaçta idiler"***; kervanın süvarileri sizden daha aşağıdaydıİbn Kesîr Tefsiri 8:42.

Şekil 4: Enfâl 8:42'ye göre orduların konumu (şematik).

SİYER NOTU: HUBÂB B. MÜNZİR'İN TAVSİYESİ

İbn İshak, Resûlullah'ın ﷺ önce ilk kuyunun yanında konakladığını rivayet eder. ***Hubâb b. Münzir*** sordu: "Ey Allah'ın Resûlü, burası Allah'ın sana belirlediği bir yer midir, yoksa bir görüş, savaş ve strateji meselesi midir?" Resûlullah: "Görüş, savaş ve stratejidir." buyurdu. Hubâb, Müslümanların su içebilmesi, düşmanın ise içememesi için ***düşmana en yakın kuyuya*** yerleşilmesini, diğer kuyuların kapatılmasını ve bir havuz yapılmasını teklif etti. Resûlullah ﷺ bu teklifi kabul etti.

Bu kıssa siyer kitaplarında meşhurdur; ancak bazı hadis araştırmacılarına göre senedi ***sağlam değildir***.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Wikipedia, "Battle of Badr". https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Badr

Ders (Hubâb kıssası kabul edilirse): Resûlullah ﷺ, uyulması zorunlu olan ***vahiy*** ile tartışılabilecek ***görüşü*** birbirinden ayırır ve ashabının daha iyi olan teklifini kabul ederdi.

YAĞMUR VE UYUKLAMA

Savaştan önceki gece, sayıca az olan Müslümanları elbette endişe sarmıştı. Fakat Allah, Kur'an'da zikredilen ***iki lütuf*** indirdi:

"Allah kendi katından bir güven işareti olarak sizi hafif bir uykuya daldırmıştı". Sizi arıtmak, sizden şeytan vesvesesini gidermek … ve sebatınızı artırmak için gökten size su indirmişti[İbn Kesîr Tefsiri 8:11].

LÜTUF	SONUCU
Uyuklama (nu'âs)	Huzur; savaştan önce insanı dinlendiren bir uyku.
Yağış	Arınma; şeytanın vesvesesini giderme.
Zemin sertleşti	Müslümanların bulunduğu yerdeki kum sertleşti — ayaklar sağlam bastı.
Kalpler pekişti	"Kalblerinizi pekiştirmek için" — savaştan önce cesaret.

SİYER NOTU: 'ARÎŞ — KOMUTA MERKEZİ: RESÛLULLAH ﷺ

Siyer kitapları, Sa'd b. Muâz'ın teklifiyle meydanı gören yüksekçe bir yere bir ***'arîş*** (gölgelik) yapıldığını anlatır; Resûlullah ﷺ orduyu buradan düzenliyor ve dua ediyordu, yanında da Ebû Bekir vardı. Sahîh-i Buhârî, Bedir günü bir ***kubbe*** (çadır) içinden dua ettiğini zikreder (Sahîh-i Buhârî 3953).

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Sahîh-i Buhârî 3953. https://sunnah.com/bukhari:3953

RESÛLULLAH'IN ﷺ BEDİR'DEKİ DUASI

17 Ramazan sabahı, savaş başlamadan önce Resûlullah ﷺ denk olmayan iki orduya baktı, kıbleye döndü ve ***bütün benliğiyle dua etti***. Ömer b. Hattâb رضى الله عنه o âna şahit oldu:

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1763

حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ، حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ، حَدَّثَنِي سِمَاكٌ، الْحَنَفِيُّ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ، يَقُولُ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ بَدْرٍ وَحَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ - وَاللَّفْظُ لَهُ - حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ الْحَنَفِيُّ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ حَدَّثَنِي أَبُو زُمَيْلٍ - هُوَ سِمَاكٌ الْحَنَفِيُّ - حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ بَدْرٍ نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم إِلَى الْمُشْرِكِينَ وَهُمْ أَلْفٌ وَأَصْحَابُهُ ثَلاَثُمِائَةٍ وَتِسْعَةَ عَشَرَ رَجُلاً فَاسْتَقْبَلَ نَبِيُّ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم الْقِبْلَةَ ثُمَّ مَدَّ يَدَيْهِ فَجَعَلَ يَهْتِفُ بِرَبِّهِ اللَّهُمَّ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ آتِ مَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةُ مِنْ أَهْلِ الإِسْلاَمِ لاَ تُعْبَدْ فِي الأَرْضِ. فَمَازَالَ يَهْتِفُ بِرَبِّهِ مَادًّا يَدَيْهِ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ حَتَّى سَقَطَ رِدَاؤُهُ عَنْ مَنْكِبَيْهِ فَأَتَاهُ أَبُو بَكْرٍ فَأَخَذَ رِدَاءَهُ فَأَلْقَاهُ عَلَى مَنْكِبَيْهِ ثُمَّ الْتَزَمَهُ مِنْ وَرَائِهِ. وَقَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ كَذَاكَ مُنَاشَدَتُكَ رَبَّكَ فَإِنَّهُ سَيُنْجِزُ لَكَ مَا وَعَدَكَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ { إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ مُرْدِفِينَ} فَأَمَدَّهُ اللَّهُ بِالْمَلاَئِكَةِ. قَالَ أَبُو زُمَيْلٍ فَحَدَّثَنِي ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَئِذٍ يَشْتَدُّ فِي أَثَرِ رَجُلٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ أَمَامَهُ إِذْ سَمِعَ ضَرْبَةً بِالسَّوْطِ فَوْقَهُ وَصَوْتَ الْفَارِسِ يَقُولُ أَقْدِمْ حَيْزُومُ. فَنَظَرَ إِلَى الْمُشْرِكِ أَمَامَهُ خَرَّ مُسْتَلْقِيًا فَنَظَرَ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ قَدْ خُطِمَ أَنْفُهُ وَشُقَّ وَجْهُهُ كَضَرْبَةِ السَّوْطِ فَاخْضَرَّ ذَلِكَ أَجْمَعُ. فَجَاءَ الأَنْصَارِيُّ فَحَدَّثَ بِذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ صَدَقْتَ ذَلِكَ مِنْ مَدَدِ السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ. فَقَتَلُوا يَوْمَئِذٍ سَبْعِينَ وَأَسَرُوا سَبْعِينَ. قَالَ أَبُو زُمَيْلٍ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَلَمَّا أَسَرُوا الأُسَارَى قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم لأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ مَا تَرَوْنَ فِي هَؤُلاَءِ الأُسَارَى. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ يَا نَبِيَّ اللَّهِ هُمْ بَنُو الْعَمِّ وَالْعَشِيرَةِ أَرَى أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُمْ فِدْيَةً فَتَكُونُ لَنَا قُوَّةً عَلَى الْكُفَّارِ فَعَسَى

اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُمْ لِلإِسْلاَمِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم مَا تَرَى يَا ابْنَ الْخَطَّابِ. قُلْتُ لاَ وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَرَى الَّذِي رَأَى أَبُو بَكْرٍ وَلَكِنِّي أَرَى أَنْ تُمَكِّنَّا فَنَضْرِبَ أَعْنَاقَهُمْ فَتُمَكِّنَ عَلِيًّا مِنْ عَقِيلٍ فَيَضْرِبَ عُنُقَهُ وَتُمَكِّنِّي مِنْ فُلاَنٍ - نَسِيبًا لِعُمَرَ - فَأَضْرِبَ عُنُقَهُ فَإِنَّ هَؤُلاَءِ أَئِمَّةُ الْكُفْرِ وَصَنَادِيدُهَا فَهَوِيَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم مَا قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَلَمْ يَهْوَ مَا قُلْتُ فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ جِئْتُ فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَأَبُو بَكْرٍ قَاعِدَيْنِ يَبْكِيَانِ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي مِنْ أَيِّ شَيْءٍ تَبْكِي أَنْتَ وَصَاحِبُكَ فَإِنْ وَجَدْتُ بُكَاءً بَكَيْتُ وَإِنْ لَمْ أَجِدْ بُكَاءً تَبَاكَيْتُ لِبُكَائِكُمَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أَبْكِي لِلَّذِي عَرَضَ عَلَىَّ أَصْحَابُكَ مِنْ أَخْذِهِمُ الْفِدَاءَ لَقَدْ عُرِضَ عَلَىَّ عَذَابُهُمْ أَدْنَى مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ. شَجَرَةٍ قَرِيبَةٍ مِنْ نَبِيِّ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم. وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ { مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِي الأَرْضِ} إِلَى قَوْلِهِ { فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلاَلاً طَيِّبًا} فَأَحَلَّ اللَّهُ الْغَنِيمَةَ لَهُمْ.

TERCÜME:

Ömer b. Hattâb رضى الله عنه şöyle dedi: **Bedir günü Resûlullah ﷺ bin kişi olan müşriklere baktı; ashabı ise üç yüz on dokuz kişiydi. Allah'ın Peygamberi ﷺ kıbleye döndü, sonra iki elini açtı ve Rabbine yüksek sesle dua etmeye başladı: "Allah'ım! Bana verdiğin sözü yerine getir. Allah'ım! Bana vadettiğini ver. Allah'ım! Eğer İslâm ehlinden bu küçük topluluğu helâk edersen, yeryüzünde sana ibadet edilmeyecek."** Kıbleye dönük, ellerini açmış olarak dua etmeye devam etti; öyle ki ridâsı omzundan düştü. Ebû Bekir geldi, ridâyı alıp tekrar omzuna koydu, sonra arkasından ona sarıldı ve şöyle dedi: **"Ey Allah'ın Peygamberi, Rabbine yalvarman yeter; O sana verdiği sözü mutlaka yerine getirecektir."** Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi: {Rabbinizin yardımına sığınıyordunuz. O, "Ben size, birbiri peşinden bin melekle yardım ederim" diye cevap vermişti} (Enfâl 8:9). (İbn Abbas, bir meleğin süvari sesini işiten bir Müslümanın kıssasını anlatmaya devam eder: ***"İlerle ey Hayzûm!"*** Resûlullah ﷺ da: ***"Bu, üçüncü semadan gelen yardımdır."*** buyurdu. Müslümanlar yetmiş kişiyi öldürdü, yetmiş kişiyi esir aldı. Sonra Resûlullah ﷺ esirler hakkında Ebû Bekir ve Ömer ile istişare etti — Ebû Bekir fidye, Ömer ise öldürülmelerini teklif etti — ve Resûlullah Ebû Bekir'in görüşünü tercih etti; bunun üzerine Enfâl 8:67–69 indi.)

SENED İmam Müslim'in iki yoldan rivayet zinciri (talebeden hocaya): Hannad b. al-Sari ← Ibn al-Mubarak; ve Züheyr b. Harb ← 'Umar b. Yunus al-Hanafi — ikisi de ← 'Ikrimah b. 'Ammar ← Ebû Zumail Simak al-Hanafi ← Ibn 'Abbas ← 'Umar b. al-Khattab رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbu'l-Cihâd ve's-Siyer, Bedir'de Meleklerle Yardım ve Ganimetin Helâl Kılınması Bâbı, Hadis No. 1763. Son kısmın tercümesi kısaltılmıştır.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1763

ENFÂL SÛRESİ 8:9–10

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَٱسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّى مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾

Rabbinizin yardımına sığınıyordunuz. O, "Ben size, birbiri peşinden bin melekle yardım ederim" diye cevap vermişti.

وَمَا جَعَلَهُ ٱللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِۦ قُلُوبُكُمْ ۚ وَمَا ٱلنَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

Allah bunu ancak bir müjde olması ve kalblerinizin yatışması için yapmıştı. Yardım ancak Allah katındandır. Doğrusu Allah güçlüdür, hakimdir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/8:9-10

"SANA İBADET EDİLMEYECEK…"

Onun duası o gün ***ne kadar büyük bir şeyin söz konusu olduğunu*** gösterir: Bu küçük topluluk helâk olursa yeryüzünde Allah'a ibadet eden kalmayacaktı. Öyle dua etti ki ***ridâsı omzundan düştü*** ve onu Ebû Bekir teskin etti. Âlimler, Resûlullah'ın ﷺ ***Allah'tan korkarak ve tamamen O'na ümit bağlayarak*** dua ettiğini, Ebû Bekir'in ise Allah'ın vaadine duyduğu güvenle konuştuğunu açıklar. Her ikisi de övgüye layıktır.

İbn Abbas, Resûlullah'ın daha sonra şu âyeti okuyarak çadırından çıktığını rivayet eder: ***"Toplulukları dağıtılacak, yüzgeri edileceklerdir"*** (Kamer 54:45) (Sahîh-i Buhârî 3953). Bu âyet yıllar önce Mekke'de inmişti ve şimdi gerçekleşiyordu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CEBRÂİL VE MELEKLER

Allah bu duaya ***meleklerin yardımıyla*** karşılık verdi. Resûlullah ﷺ onların başını bizzat gördü:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3995

حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى، أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ، حَدَّثَنَا خَالِدٌ، عَنْ عِكْرِمَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ ـ رضى الله عنهما ـ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ يَوْمَ بَدْرٍ هَذَا جِبْرِيلُ آخِذٌ بِرَأْسِ فَرَسِهِ ـ عَلَيْهِ أَدَاةُ الْحَرْبِ.

TERCÜME:

İbn Abbas رضى الله عنهما, Peygamber'in ﷺ Bedir günü şöyle buyurduğunu rivayet eder: **"İşte Cebrâil! Atının başını tutmuş, üzerinde savaş silahları var."**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ibrahim b. Musa ← 'Abd al-Wahhab ← Khalid (al-Hadhdha') ← 'Ikrimah ← Ibn 'Abbas رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Bedir'e Katılan Melekler Bâbı, Hadis No. 3995.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3995

Allah o meleklerin görevini de bildirir: ***"Ben sizinleyim, inananları destekleyin"***. "Ben inkar edenlerin kalblerine korku salacağım"İbn Kesîr Tefsiri 8:12.

"İLERLE EY HAYZÛM!"

Müslim'in 1763 numaralı hadisinde İbn Abbas, bir müşriki kovalayan bir Müslümanın üstünde ***bir kamçı şaklaması işittiğini*** ve bir süvarinin şöyle dediğini anlatır: ***"İlerle ey Hayzûm!"*** Müşrik birden sırtüstü yere düştü; burnu yaralanmış, yüzü kamçıyla vurulmuş gibi yarılmıştı. Bu durum Resûlullah'a ﷺ anlatılınca şöyle buyurdu: ***"Doğru söyledin, bu üçüncü semadan gelen yardımdır."*** Âlimlerin açıklamasına göre ***Hayzûm*** Cebrâil'in atının adıdır.

Ders: Zafer ***Allah'tandır*** ve melekler O'nun ordusudur. Fakat sahâbîler yine de ***kendi elleriyle savaştılar***; semanın yardımı, yeryüzünde çaba gösterenlere gelir.

Fakat Allah, kalplerin meleklere bile bağlanmaması gerektiğini hatırlatır: ***"Yardım ancak Allah katındandır"***İbn Kesîr Tefsiri 8:10.

İLK TEKE TEK ÇARPIŞMA

Arap âdetine göre savaş ***teke tek çarpışmayla*** başlardı. Kureyş'ten üç savaşçı çıktı: ***Utbe b. Rebîa***, kardeşi ***Şeybe*** ve oğlu ***Velîd***. Resûlullah ﷺ kendi akrabalarından üç kişiyi gönderdi: ***Hamza b. Abdülmuttalib***, ***Ali b. Ebû Tâlib*** ve ***Ubeyde b. Hâris***.

Ebû Zer رضى الله عنه, ***"İşte Rableri hakkında tartışmaya giren iki taraf"*** (Hac 22:19) âyetinin bu altı kişi hakkında indiğine yemin ederdi: Ali, Hamza ve Ubeyde; karşılarında Şeybe, Utbe ve Velîd (Sahîh-i Buhârî 3966). Ali de şöyle demiştir: ***"Kıyamet günü Rahmân'ın huzurunda davasını savunmak için diz çökecek ilk kişi benim"*** (Sahîh-i Buhârî 3965).

İSLÂM SAVAŞÇISI	KUREYŞLİ RAKİBİ VE SONUCU (SİYER KİTAPLARI)
Hamza b. Abdülmuttalib	Şeybe b. Rebîa — öldürüldü
Ali b. Ebû Tâlib	Velîd b. Utbe — öldürüldü
Ubeyde b. Hâris	Utbe b. Rebîa — öldürüldü; Ubeyde ağır yaralandı ve daha sonra şehit oldu

Ders: Resûlullah ﷺ en ön safa ***kendi akrabalarını*** gönderdi. Lider, kendi ailesini korurken başkalarını tehlikeye atmaz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"CENNETE DOĞRU KALKIN"

Savaş başladığında Resûlullah ﷺ ashabını şu sözüyle coşturdu: ***"Genişliği gökler ve yer kadar olan cennete doğru kalkın!"*** Ensar'dan ***Umeyr b. Hümâm*** رضى الله عنه: "Gökler ve yer kadar mı?" diye sordu.

Resûlullah: "Evet." buyurdu. O: "Bah bah!" (hayranlık sözü) dedi — oranın ehlinden olmayı umduğu için. Birkaç hurma çıkarıp yemeye başladı, sonra şöyle dedi: ***"Şu hurmaları yiyip bitirinceye kadar yaşarsam, bu gerçekten uzun bir hayat olur."*** Hurmaları atıp ***şehit düşünceye*** kadar savaştı (Sahîh-i Müslim 1901).

Ders: Ahirete olan kesin inanç, dünyayı müminin gözünde küçültür. Cennet göz önündeyken birkaç hurma bile ***çok uzun*** gelir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BİR AVUÇ KUM

Kur'an savaştaki olağanüstü bir olayı zikreder:

"Attığın zaman da sen atmamıştın, fakat Allah atmıştı"İbn Kesîr Tefsiri 8:17.

İbn Kesîr ve müfessirler, Bedir günü Resûlullah'ın ﷺ ***bir avuç kum (veya çakıl)*** alıp "Yüzler kara olsun!"

diyerek düşmana doğru attığını zikreder. Kum her düşmanın gözüne ulaştı; onlar gözlerini ovuşturmakla meşgul oldular ve geri çekildiler. Âyet, o atışı yerine ulaştıranın ***Allah*** olduğunu vurgular.

Aynı âyet ***"Onları siz öldürmediniz fakat Allah öldürdü"*** sözüyle başlar. Ders: Mümin ***çalışır***, fakat ***başarıyı Allah'a nispet eder***, kendi gücüne değil. Bu, zaferden sonraki kibre engel olur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İKİ GENÇ VE EBÛ CEHİL

Bedir'in en dokunaklı kıssalarından biri, "bu ümmetin Firavunu" ***Ebû Cehil'i*** arayan ***iki genç Ensarînin*** kıssasıdır. Abdurrahmân b. Avf رضى الله عنه bunu anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3141

حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ الْمَاجِشُونِ، عَنْ صَالِحِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، قَالَ بَيْنَا أَنَا وَاقِفٌ، فِي الصَّفِّ يَوْمَ بَدْرٍ فَنَظَرْتُ عَنْ يَمِينِي، وَشِمَالِي، فَإِذَا أَنَا بِغُلاَمَيْنِ، مِنَ الأَنْصَارِ حَدِيثَةٍ أَسْنَانُهُمَا، تَمَنَّيْتُ أَنْ أَكُونَ بَيْنَ أَضْلَعَ مِنْهُمَا، فَغَمَزَنِي أَحَدُهُمَا فَقَالَ يَا عَمِّ، هَلْ تَعْرِفُ أَبَا جَهْلٍ قُلْتُ نَعَمْ، مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ يَا ابْنَ أَخِي قَالَ أُخْبِرْتُ أَنَّهُ يَسُبُّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَئِنْ رَأَيْتُهُ لاَ يُفَارِقُ سَوَادِي سَوَادَهُ حَتَّى يَمُوتَ الأَعْجَلُ مِنَّا. فَتَعَجَّبْتُ لِذَلِكَ، فَغَمَزَنِي الآخَرُ فَقَالَ لِي مِثْلَهَا، فَلَمْ أَنْشَبْ أَنْ نَظَرْتُ إِلَى أَبِي جَهْلٍ يَجُولُ فِي النَّاسِ، قُلْتُ أَلاَ إِنَّ هَذَا صَاحِبُكُمَا الَّذِي سَأَلْتُمَانِي. فَابْتَدَرَاهُ بِسَيْفَيْهِمَا فَضَرَبَاهُ حَتَّى قَتَلاَهُ، ثُمَّ انْصَرَفَا إِلَى رَسُولِ اللَّهُ صلى الله عليه وسلم فَأَخْبَرَاهُ فَقَالَ أَيُّكُمَا قَتَلَهُ. قَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا أَنَا قَتَلْتُهُ. فَقَالَ هَلْ مَسَحْتُمَا سَيْفَيْكُمَا. قَالاَ لاَ. فَنَظَرَ فِي السَّيْفَيْنِ فَقَالَ كِلاَكُمَا قَتَلَهُ. سَلَبُهُ لِمُعَاذِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْجَمُوحِ. وَكَانَا مُعَاذُ ابْنَ عَفْرَاءَ وَمُعَاذُ بْنَ عَمْرِو بْنِ الْجَمُوحِ. قَالَ مُحَمَّدٌ سَمِعَ يُوسُفُ صَالِحًا وَإِبْرَاهِيمَ أَبَاهُ (عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ)

TERCÜME:

Abdurrahmân b. Avf رضى الله عنه şöyle dedi: **Bedir günü safta dururken sağıma ve soluma baktım; kendimi Ensar'dan iki genç delikanlının arasında buldum. Onlardan daha güçlü kimselerin arasında olmayı temenni ettim. Biri beni dürterek: "Amca, Ebû Cehil'i tanır mısın?" dedi. "Evet. Ondan ne istiyorsun, kardeşimin oğlu?" dedim. Şöyle dedi: "Bana onun Resûlullah'a ﷺ sövdüğü haber verildi.**

Canım elinde olana yemin ederim ki, onu görürsem, hangimizin eceli önce gelirse o ölünceye kadar gölgem onun gölgesinden ayrılmayacak." Bu sözüne hayret ettim. Sonra öbürü beni dürttü ve aynı şeyi söyledi. Çok geçmeden Ebû Cehil'in insanların arasında dolaştığını gördüm ve: "İşte sorduğunuz adam!" dedim. **İkisi hemen kılıçlarıyla ona saldırıp onu öldürdüler**, sonra Resûlullah'a ﷺ dönüp haber verdiler.

Resûlullah sordu: **"Onu hanginiz öldürdü?"** Her biri: "Ben öldürdüm." dedi. Resûlullah: **"Kılıçlarınızı sildiniz mi?"** diye sordu. "Hayır." dediler. İki kılıca baktı ve buyurdu: **"Onu ikiniz birlikte öldürdünüz."** Bu iki genç ***Muâz b. Afrâ*** ile ***Muâz b. Amr b. Cemûh'tur***.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Musaddad ← Yusuf b. al-Majişun ← Salih b. Ibrahim b. 'Abdurrahmân b. 'Auf ← bapanya (Ibrahim) ← datuknya ('Abdurrahmân b. 'Auf) رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu Farzi'l-Humus, Hadis No. 3141. Müslim de rivayet etmiştir (No. 1752).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3141

GÖNÜLLERİN SEVGİLİSİ: RESÛLULLAH ﷺ

Bu iki genç Ebû Cehil'i daha önce hiç görmemişti; fakat onun ***Resûlullah'a*** ﷺ sövdüğünü işitmişlerdi.

Kararlılık için bu onlara yetti. Tecrübeli bir sahâbî olan Abdurrahmân başta iki gencin arasında durmaktan pek emin değildi — sonra onların cesaretine ***hayran kaldı***.

Resûlullah ﷺ karar vermeden önce ***iki kılıcı da*** inceledi, sonra: ***"Onu ikiniz birlikte öldürdünüz."*** buyurdu. Hiçbirini kırmadı ve delile göre hüküm verdi. Ders: Kalpleri Allah ve Resûlü sevgisiyle dolu olan ***gençler*** ümmetin kahramanları olabilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BU ÜMMETİN FİRAVUNUNUN SONU

İki genç Ebû Cehil'i yaraladıktan sonra Resûlullah ﷺ, İslâm'ın en azılı düşmanının akıbetinden emin olmak istedi. Enes رضى الله عنه şöyle rivayet eder:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3962

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ، أَنَّ أَنَسًا، حَدَّثَهُمْ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم ح وَحَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَنَسٍ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَنْ يَنْظُرُ مَا صَنَعَ أَبُو جَهْلٍ فَانْطَلَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ، فَوَجَدَهُ قَدْ ضَرَبَهُ ابْنَا عَفْرَاءَ حَتَّى بَرَدَ قَالَ أَأَنْتَ أَبُو جَهْلٍ قَالَ فَأَخَذَ بِلِحْيَتِهِ. قَالَ وَهَلْ فَوْقَ رَجُلٍ قَتَلْتُمُوهُ أَوْ رَجُلٍ قَتَلَهُ قَوْمُهُ؟ قَالَ أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ أَنْتَ أَبُو جَهْلٍ؟

TERCÜME:

Enes رضى الله عنه şöyle dedi: Peygamber ﷺ buyurdu: **"Ebû Cehil'e ne olduğunu kim gidip görecek?"** İbn Mes'ûd gitti ve Afrâ'nın iki oğlunun onu ölüm hâline gelinceye kadar kılıçla vurduklarını gördü. İbn Mes'ûd sakalından tuttu ve: **"Ebû Cehil sen misin?"** dedi. O şöyle cevap verdi: **"Kavminin öldürdüğü bir adamdan daha üstün bir adam var mı?"**

SENED İmam Buhârî'nin iki yoldan rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ahmed b. Yunus ve 'Amr b. Khalid — ikisi de ← Züheyr ← Sulaiman al-Taimi ← Anas رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Ebû Cehil'in Öldürülmesi Bâbı, Hadis No. 3962. Müslim de rivayet etmiştir (No. 1800).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3962

SON NEFESE KADAR KİBİR

Ebû Cehil — asıl adı ***Amr b. Hişâm*** — yıllarca Mekke'de Müslümanlara işkence etmişti. Siyer kitaplarına göre İslâm'ın ilk kadın şehidi ***Sümeyye'yi*** öldüren oydu ve kervan kurtulduğu hâlde Kureyş'i savaşa zorlayan da oydu. Ölüm anında bile hâlâ ***övünüyordu***: Ona göre kendi kavmi tarafından öldürülmekte bir utanç yoktu.

Onu bulan, bir zamanlar Kâbe'nin yanında yüksek sesle Kur'an okuduğu için dövülen, ufak tefek bir eski çoban olan ***Abdullah b. Mes'ûd'du***. Allah ümmete ***şerefin soyda ve malda değil***, imanda olduğunu gösterdi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BİLÂL VE ÜMEYYE B. HALEF

Ümeyye b. Halef, bir zamanlar Mekke çölünde ***Bilâl b. Rebâh'a*** işkence eden, kızgın güneşin altında göğsüne büyük bir kaya koyan efendiydi. Bilâl ise sadece şunu tekrarlıyordu: ***"Ehad, Ehad"*** (Allah birdir).

Abdurrahmân b. Avf رضى الله عنه, Ümeyye ile Mekke'de ve Medine'de birbirlerinin malını korumak üzere bir ***anlaşma*** yapmıştı. Bedir günü insanlar uyurken Abdurrahmân Ümeyye'yi korumak için çıktı. ***Bilâl, Ümeyye'yi gördü*** ve Ensar'dan bir grubu çağırdı: ***"Ümeyye b. Halef! O kurtulursa ben kurtulmayayım!"*** Peşine düştüler; Abdurrahmân onu korumaya çalışsa da Ümeyye öldürüldü (Sahîh-i Buhârî 2301).

2. Bölümdeki Sa'd b. Muâz hadisi böylece gerçekleşti: Mekke'den çıkmaktan o kadar korkan Ümeyye sonunda, haber verildiği gibi ***Bedir'de öldürüldü***.

ESKİDEN MEKKE'DE	BEDİR'DE
Bilâl işkence gören bir köleydi	Bilâl hür ve şerefli bir Müslümandı
Ümeyye güçlü bir efendiydi	Ümeyye yenilgi içinde öldürüldü
Kayanın altında "Ehad, Ehad"	Allah'ın vaadinin doğruluğu

Ders: Allah zulmü unutmaz ve sabrı boşa çıkarmaz. O'nun ***adaleti*** yıllar sonra da olsa mutlaka gelir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR ŞEHİTLERİ

Bedir zaferinin bedeli kanla ödendi. Siyer kitapları ***on dört*** sahâbînin şehit düştüğünü zikreder: altısı Muhâcirlerden, sekizi Ensar'dan.

GRUP	ŞEHİTLERDEN BAZILARI (SİYER KİTAPLARI)
Muhâcirler (6)	Ubeyde b. Hâris, Umeyr b. Ebû Vakkâs (Sa'd'ın kardeşi), Mihca' (Ömer'in azatlısı) ve diğerleri
Ensar (8)	Umeyr b. Hümâm, Hârise b. Sürâka, Avf ve Muavviz (Afrâ'nın oğulları) ve diğerleri

ÜMMÜ HÂRİSE VE FİRDEVS CENNETİ

Hârise b. Sürâka adında genç bir Ensarî, Bedir günü ***nereden geldiği bilinmeyen bir okla*** öldürüldü. Annesi ***Ümmü Hârise*** Resûlullah'a ﷺ gelip sordu: "Ey Allah'ın Peygamberi, bana Hârise'den haber ver.

Eğer cennetteyse sabrederim; değilse ona doya doya ağlarım." Resûlullah şöyle buyurdu: ***"Ey Ümmü Hârise! Cennette pek çok bahçe vardır; oğlun en yüce Firdevs'e ulaştı."*** (Sahîh-i Buhârî 2809).

Ders: Mümin bir anne oğlunun ***nasıl*** öldüğünü değil, ***nereye*** gittiğini sorar. Şehitlik ölüm şekliyle ölçülmez — nereden geldiği bilinmeyen bir ok bile Firdevs'e götürebilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR KUYUSUNUN BAŞINDA

Savaştan sonra Resûlullah ﷺ ashabını hayrete düşüren bir şey yaptı. Ebû Talha رضى الله عنه anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3976

حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ، سَمِعَ رَوْحَ بْنَ عُبَادَةَ، حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ، عَنْ قَتَادَةَ، قَالَ ذَكَرَ لَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ أَبِي طَلْحَةَ، أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أَمَرَ يَوْمَ بَدْرٍ بِأَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ رَجُلاً مِنْ صَنَادِيدِ قُرَيْشٍ فَقُذِفُوا فِي طَوِيٍّ مِنْ أَطْوَاءِ بَدْرٍ خَبِيثٍ مُخْبِثٍ، وَكَانَ إِذَا ظَهَرَ عَلَى قَوْمٍ أَقَامَ بِالْعَرْصَةِ ثَلاَثَ لَيَالٍ، فَلَمَّا كَانَ بِبَدْرٍ الْيَوْمَ الثَّالِثَ، أَمَرَ بِرَاحِلَتِهِ فَشُدَّ عَلَيْهَا رَحْلُهَا، ثُمَّ مَشَى وَاتَّبَعَهُ أَصْحَابُهُ وَقَالُوا مَا نُرَى يَنْطَلِقُ إِلاَّ لِبَعْضِ حَاجَتِهِ، حَتَّى قَامَ عَلَى شَفَةِ الرَّكِيِّ، فَجَعَلَ يُنَادِيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ يَا فُلاَنُ بْنَ فُلاَنٍ، وَيَا فُلاَنُ بْنَ فُلاَنٍ، أَيَسُرُّكُمْ أَنَّكُمْ أَطَعْتُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّا قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا، فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا. قَالَ فَقَالَ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا تُكَلِّمُ مِنْ أَجْسَادٍ لاَ أَرْوَاحَ لَهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ. قَالَ قَتَادَةُ أَحْيَاهُمُ اللَّهُ حَتَّى أَسْمَعَهُمْ قَوْلَهُ تَوْبِيخًا وَتَصْغِيرًا وَنَقِيمَةً وَحَسْرَةً وَنَدَمًا.

TERCÜME:

Ebû Talha رضى الله عنه şöyle rivayet eder: **Bedir günü Allah'ın Peygamberi ﷺ Kureyş'in ileri gelenlerinden yirmi dört kişinin Bedir'deki kötü bir kuyuya atılmasını emretti.** Bir kavme galip geldiğinde o meydanda üç gece kalması âdetiydi. Üçüncü gün devesinin hazırlanmasını emretti, sonra yürüdü, ashabı da onu takip etti; kuyunun başında durdu ve onları kendi adları ve babalarının adlarıyla çağırmaya başladı: **"Ey falan oğlu falan, ey falan oğlu falan! Allah'a ve Resûlüne itaat etmiş olmayı ister miydiniz? Biz Rabbimizin bize vadettiğini gerçek bulduk; siz de Rabbinizin size vadettiğini gerçek buldunuz mu?"** Ömer: "Ey Allah'ın Resûlü, ruhu olmayan cesetlerle mi konuşuyorsun?" dedi. Resûlullah ﷺ buyurdu: **"Muhammed'in canı elinde olana yemin ederim ki, söylediklerimi siz onlardan daha iyi işitiyor değilsiniz."** Katâde dedi ki: Allah onları, azarlama, aşağılama, ceza, hüsran ve pişmanlık olarak, onun sözlerini işitecek kadar diriltti.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Abdullah b. Muhammed ← Rauh b. 'Ubadah ← Sa'id b. Abi 'Arubah ← Katâde ← Enes b. Mâlik ← Ebû Talhah رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Ebû Cehil'in Öldürülmesi Bâbı, Hadis No. 3976. Müslim de rivayet etmiştir (No. 2875).

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.
Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3976

"SİZ ONLARDAN DAHA İYİ İŞİTİYOR DEĞİLSİNİZ"

Kuyuya atılan ileri gelenler, bir zamanlar ***yalanlayan, işkence eden ve yurdundan çıkaran*** kimselerdi; bunları Resûlullah'a ﷺ karşı yapmışlardı. Resûlullah onları birer birer çağırdı; sevinç gösterisi için değil,

Allah'ın vaadinin doğruluğunu ilan etmek için. Katâde, Allah'ın onları aşağılanma ve pişmanlık olarak onun sözlerini işitecek kadar dirilttiğini söyler.

Resûlullah zaferden sonra âdeti olduğu üzere meydanda ***üç gece*** de kaldı. Bu, aceleci olmayan bir liderin sükûnetini gösterir; şehitleri defnetmek ve esirlerle ilgilenmek için de zaman sağlar.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ESİRLER VE FİDYE

Kureyş Bedir günü ***yetmiş*** ölü ve ***yetmiş*** esir verdi (Sahîh-i Buhârî 3039). Müslim'in 1763 numaralı hadisi, Resûlullah'ın ﷺ esirler hakkında Ebû Bekir ve Ömer ile ***istişare ettiğini*** anlatır. Ebû Bekir, akraba oldukları ve belki Allah onlara hidayet verir diye ***fidye*** alınmasını teklif etti. Ömer ise küfrün önderleri oldukları için öldürülmelerini önerdi. Resûlullah Ebû Bekir'in görüşünü tercih etti ve şu âyet indi:

"Yeryüzünde savaşırken, düşmanı yere sermeden esir almak hiçbir peygambere yaraşmaz"İbn Kesîr Tefsiri 8:67.

Fakat Allah daha sonra o fidyeyi helâl kıldı: ***"Elde ettiğiniz ganimetleri temiz ve helal olarak yiyin"*** (Enfâl 8:69). Siyer kitaplarına göre bu esirlerin birçoğu daha sonra ***Müslüman oldu***; bunlar arasında Resûlullah'ın ﷺ amcası Abbas da vardır.

SİYER NOTU: OKUMA ÖĞRETMEK KARŞILIĞINDA FİDYE

İbn Abbas, kendilerini kurtaracak ***malı olmayan*** bazı Bedir esirlerinden ***Ensar'ın on çocuğuna yazı öğretmelerinin*** istendiğini, bunu tamamlayınca serbest bırakıldıklarını rivayet eder. Bu rivayet ***Müsned-i Ahmed'dedir*** ve bazı âlimler onu hasen kabul etmiştir.

Bu, İslâm'da en başından beri ***ilmin*** ne kadar değerli olduğunu gösterir: okuma yazma, özgürlüğün bedeli kılındı.

KAYNAK:
Müsned-i Ahmed (İbn Abbas rivayeti); Wikipedia, "Battle of Badr". https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Badr

Ganimetler de sahâbîler arasında görüş ayrılığına yol açtı; bunun üzerine Allah şöyle hükmetti: ***"Ganimetler Allah'ın ve Peygamberindir"*** — ve onlara aralarındaki münasebetleri düzeltmelerini emrettiİbn Kesîr Tefsiri 8:1.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR EHLİNİN MAKAMI

Bedir ehlinin ***özel bir makamı*** vardır; onlar göklerde bile tanınırlar:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3992

حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ مُعَاذِ بْنِ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ الزُّرَقِيِّ، عَنْ أَبِيهِ ـ وَكَانَ أَبُوهُ مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ ـ قَالَ جَاءَ جِبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ مَا تَعُدُّونَ أَهْلَ بَدْرٍ فِيكُمْ قَالَ مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ ـ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا ـ قَالَ وَكَذَلِكَ مَنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ الْمَلاَئِكَةِ.

TERCÜME:

Muâz b. Rifâa b. Râfi‘, Bedir ehlinden olan babasından şöyle rivayet eder: **Cebrâil Peygamber'e ﷺ gelerek:**

"Bedir ehlini aranızda nasıl değerlendiriyorsunuz?" diye sordu. Resûlullah: "Müslümanların en faziletlilerindendir." — veya buna benzer bir söz — buyurdu. Cebrâil: "Bedir'e katılan melekler de öyledir." dedi.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ishaq b. Ibrahim ← Jarir ← Yahya b. Sa'id ← Mu'adh b. Rifa'ah b. Rafi' al-Zuraqi ← babanya (Rifa'ah b. Rafi') رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbu'l-Meğâzî, Bedir'e Katılan Melekler Bâbı, Hadis No. 3992.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3992

"ALLAH BEDİR EHLİNE MUTTALİ OLDU"

Yıllar sonra Bedir ehlinden ***Hâtıb b. Ebû Beltea*** yanlışlıkla Kureyş'e gizli bir mektup gönderdi. Ömer onu cezalandırmak istedi. Resûlullah ﷺ buyurdu: ***"O, Bedir'de bulundu. Ne biliyorsun, belki Allah Bedir ehline muttali olup: Dilediğinizi yapın, sizi bağışladım, buyurmuştur."*** Ömer ağladı ve: "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." dedi (Sahîh-i Buhârî 3983).

Âlimler bunun günah işleme izni değil, onlar için bir ***bağışlanma müjdesi*** olduğunu açıklar. Ders: İhlasla yapılmış ***büyük bir amel***, sonraki bir hataya şefaatçi olabilir.

ZAFER HABERİ

Bedir'de üç gece kaldıktan sonra Resûlullah ﷺ esirler ve ganimetlerle Medine'ye döndü. Siyer kitapları zafer haberinin nasıl yayıldığını anlatır.

SİYER NOTU: MEDİNE'DE MÜJDE

Resûlullah ﷺ, zafer haberini Medine halkına ulaştırmak için ***Zeyd b. Hârise'yi*** ve ***Abdullah b. Revâha'yı*** ordudan önce gönderdi. Üsâme b. Zeyd'in anlattığına göre haber geldiğinde onlar ***Rukıyye'yi defnetmeyi henüz bitirmişlerdi***; Rukıyye, Resûlullah'ın ﷺ kızı ve Osman'ın hanımıydı.

Medine'deki münafıklar ve Yahudiler, Kureyşli esirlerin şehre getirildiğini kendi gözleriyle görünceye kadar önce bu habere inanmadılar.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye, Bedir Savaşı bölümü.

Bu kıssa 6. Bölümdeki sahih hadisle örtüşür: Osman hasta Rukıyye'ye bakmak için Medine'de kalmıştı ve Resûlullah ﷺ onun için bir Bedir ehlinin ***sevabı ve payı*** olduğunu buyurmuştu (Sahîh-i Buhârî 3130).

Zaferin sevinci kaybın hüznüyle karıştı.

SİYER NOTU: MEKKE'DE ACI HABER

Mekke'de ise yenilgi haberi ***şokla*** karşılandı. Siyer kitapları haberi ilk getirenin ***Haysumân b. Abdullah el-Huzâî*** olduğunu ve öldürülen ileri gelenlerin adlarını birer birer saydığını anlatır. Bedir'e katılmamış olan ***Ebû Leheb*** birkaç gün sonra bir hastalıktan öldü.

Kureyş'in, Müslümanlar onların üzüntüsüne sevinmesin diye ağıt yakmayı yasakladığı ve intikam almaya yemin ettiği söylenir — bu yemin bir yıl sonra ***Uhud Savaşı'na*** yol açacaktı.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Wikipedia, "Battle of Badr". https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Badr

ESİRLER İÇİN BİR ÜMİT

Allah esirlere kapıyı kapatmadı. Resûlüne şunu tebliğ etmesini emretti: ***"Allah kalblerinizde bir iyilik bulursa, size sizden alınanın daha hayırlısını verir"***İbn Kesîr Tefsiri 8:70.

İbn Kesîr bu âyetin ***Abbas*** ile ilgili olduğunu zikreder; o, Resûlullah'ın ﷺ amcasıydı, Bedir'de fidyesini ödedi ve daha sonra Müslüman oldu. Ders: Bugünün düşmanı yarın ***din kardeşi*** olabilir. İslâm küfürle savaşır, insanlardan nefret etmez.

BEDİR KISSALARININ KAYNAKLARI

Bedir kıssası bize derecesi birbirinden farklı üç tür kaynak aracılığıyla ulaşır. Bu e-kitap, okuyucu ***neyin kesin***, ***neyin meşhur*** olduğunu bilsin diye bu üçünü birbirinden ayırır:

Şekil 5: Bu e-kitaptaki Bedir kıssalarının kaynak durumu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HİKÂYE	KAYNAK VE DURUM
Yağmur ve uyuklama; bin melek; atış	Kur'an (Enfâl 8:9, 11, 17) — kesin
Resûlullah'ın duası; Hayzûm; esirler hakkında istişare	Sahîh-i Müslim 1763 — sahih
Cebrâil; iki genç; Ebû Cehil; kuyu	Sahîh-i Buhârî 3995, 3141, 3962, 3976 — sahih
Umeyr ve hurmalar; Besbes	Sahîh-i Müslim 1901 — sahih
Kum atışı (ayrıntılar)	Tefsir kitapları (İbn Kesîr)
Hubâb'ın tavsiyesi; 'arîş; Damdam	Siyer kitapları (İbn İshak) — senedi zayıf/sağlam değil
Yazı öğretme karşılığında fidye	Müsned-i Ahmed — bazı âlimlere göre hasen

Siyer kitaplarındaki kıssalar uydurma olmak zorunda değildir; güvenilir siyer âlimleri tarafından rivayet edilmiştir. Ancak Kur'an ve sahih hadislerle ***aynı derecede değildir*** ve hükümlere dayanak yapılmaz. Bu e-kitap İsrâiliyyât kıssalarına veya açıkça uydurma olan rivayetlere ***yer vermez***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR HAKKINDAKİ ÂYETLER

Kur'an, Bedir Savaşı kadar ayrıntılı anlattığı başka bir savaş yoktur. Enfâl Sûresi'nin (75 âyet) neredeyse tamamı Bedir'den sonra inmiştir; başka sûrelerdeki bazı âyetler de ona değinir. Aşağıdaki tablo, okuyucunun bu olayla ilgili en sahih kaynağa doğrudan başvurabilmesi için başlıca âyetleri bir araya getirir.

ÂYET	KISA MUHTEVA
Enfâl 8:1	Ganimetler (enfâl) hakkında soru; cevap: Ganimetler Allah'ın ve Resûlünündür; öyleyse Allah'tan sakının ve aranızdaki ilişkileri düzeltin.
Enfâl 8:5–8	Müminlerin bir kısmı çıkmaktan hoşlanmadı; silahsız kervanı umuyorlardı, fakat Allah hakkı ortaya çıkarmak istiyordu.
Enfâl 8:9–12	Yardım duası bin melekle cevaplandı; huzur veren uyuklama; arındıran ve ayakları sağlamlaştıran yağmur.
Enfâl 8:17	"Attığın zaman sen atmamıştın, fakat Allah atmıştı" — bir avuç kum (14. bölüm).
Enfâl 8:41–44	Humus hükmü; iki topluluğun karşılaştığı gün olan Yevmü'l-Furkân; iki ordunun vadideki konumu; düşmanın sayısının az gösterilmesi.
Enfâl 8:47–48	Kibirle çıkan Kureyş'e benzemenin yasaklanması; şeytan amellerini süsledi, sonra geri çekildi (4. bölüm).
Enfâl 8:67–70	Esirler ve fidye hakkında uyarı; kalbinde iyilik bulunan esirler için ümit (20. ve 22. bölümler).
Âl-i İmrân 3:123–127	"Siz düşkün bir durumda iken, Bedir'de, Allah size yardım etmişti"; meleklerle yardım vaadi.
Kamer 54:45	"Toplulukları dağıtılacak, yüzgeri edileceklerdir" — Resûlullah ﷺ Bedir günü okumuştur.
Hac 22:19	"İşte Rableri hakkında tartışmaya giren iki taraf" — ilk teke tek çarpışma hakkında (12. bölüm).

ÇADIRDAN ÇIKARKEN OKUNAN ÂYET

HADİS: "TOPLULUKLARI DAĞITILACAK"

İbn Abbas رضي الله عنهما, Peygamber'in ﷺ Bedir günü çadırında şöyle dua ettiğini rivayet eder: "Allah'ım! Senden ahdini ve vaadini (yerine getirmeni) istiyorum. Allah'ım! Eğer dilersen bugünden sonra sana ibadet edilmeyecek." Bunun üzerine Ebû Bekir elini tuttu ve: "Yeter ey Allah'ın Resûlü, Rabbine çok ısrarla yalvardın." dedi. Resûlullah o sırada zırh giymişti. Şunu okuyarak çıktı: "Toplulukları dağıtılacak, yüzgeri edileceklerdir. Kıyamet onların azap ile vadedildikleri gündür. O ne korkunç, ne acı bir gündür."

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 4875.

Kamer Sûresi Mekke'de, Bedir'den yıllar önce inmişti. Âyet indiğinde Müslümanlar hâlâ zayıf ve ezilmiş durumdaydı. Ömer رضى الله عنه, hangi topluluğun yenileceğini merak ederdi; ta ki Resûlullah'ın ﷺ onu Bedir günü okuduğunu görünceye kadar (Taberî ve İbn Ebû Hâtim tefsirlerinde rivayet etmiştir). Mekke'de inen vaat Bedir'de yerine geldi.

"SİZ DÜŞKÜN BİR DURUMDA İKEN"

Allah buyurur: "And olsun ki, siz düşkün bir durumda iken, Bedir'de, Allah size yardım etmişti; Allah'tan sakının ki şükredebilesiniz" (Âl-i İmrân 3:123). Bu âyet bir yıl sonra, Uhud'dan sonra, Müslümanlara şunu hatırlatmak için indi: Bedir zaferi sayı veya silah sayesinde değil, Allah'ın yardımıyla kazanılmıştı. Âyet ayrıca zaferin övünmeyi değil, şükrü ve takvayı gerektirdiğini öğretir.

DERS

Kur'an, Bedir'i anlamak için ilk ve en sahih kaynaktır. Savaşı, isimleri ve sayıları sıralayan bir tarih kitabı gibi anlatmaz; kalplere ışık tutar: karışık niyetler, içten dua, Allah'ın indirdiği huzur ve zaferden sonraki imtihan. Enfâl Sûresi'ni Bedir'i hatırlayarak okumak, bu siyeri içimizde canlı kılar.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

GANİMETLER VE ENFÂL SÛRESİNİN İNİŞİ

Savaş bittikten sonra Müslümanların daha önce hiç karşılaşmadığı yeni bir soru ortaya çıktı: Savaş ganimetleri nasıl paylaştırılacaktı? Sahâbîler farklı görüşlere sahipti. Düşmanı kovalayanlar kendilerini daha hak sahibi görüyordu; Resûlullah'ın ﷺ çadırını koruyanlar da öyle; ganimetleri toplayanlar da kendilerini hak sahibi sayıyordu. Kur'an inerek meseleyi çözdü.

> **HADİS: SA'D B. EBÛ VAKKÂS'IN KILICI**
>
> Mus'ab b. Sa'd, babası Sa'd b. Ebû Vakkâs'tan رضى الله عنه kendisi hakkında birkaç âyet indiğini rivayet eder.
>
> Bunlardan biri şudur: Resûlullah ﷺ bol ganimet elde etti; aralarında bir kılıç vardı. Sa'd onu alıp Resûlullah'a ﷺ getirdi ve: "Bu kılıcı bana ver." dedi. Resûlullah: "Aldığın yere geri koy." buyurdu. Sa'd döndü ve içinden: "Onu ganimetlerin toplandığı yere mi geri koyacağım?" dedi; sonra dönüp tekrar istedi. Resûlullah yine: "Geri koy." buyurdu. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi: "Sana, ganimetlere dair soru sorarlar…" (Enfâl 8:1).
>
> Derece: SAHİH — Sahîh-i Müslim 1748 (özet).

Enfâl Sûresi'nin ilk âyeti şöyledir: "Sana, ganimetlere dair soru sorarlar, de ki: Ganimetler Allah'ın ve Peygamberindir. İnanıyorsanız Allah'tan sakının, aranızdaki münasebetleri düzeltin, Allah'a ve Peygamberine itaat edin" (Enfâl 8:1). Dikkat edin: Allah paylaştırmanın nasıl olacağını açıklamadan önce takvayı ve ilişkileri düzeltmeyi emreder. Mal, Medine'de büyük emeklerle kurulan kardeşliği bozmamalıdır.

HUMUS HÜKMÜ

Sonra Allah kalıcı bir hüküm koydu: "… bilin ki, ele geçirdiğiniz ganimetin beşte biri Allah'ın, Peygamber'in ve yakınlarının, yetimlerin, düşkünlerin ve yolcularındır…" (Enfâl 8:41). Beşte bir (humus) devlet başkanı tarafından kamu yararına ve ihtiyaç sahipleri için idare edilir; kalan beşte dördü savaşan askerlere dağıtılır. (Hanefî mezhebine göre Peygamberimizin vefatından sonra humus yetimler, yoksullar ve yolcular için harcanır; Peygamber yakınlarının fakirleri de bunlar arasında gözetilir.)

Siyer âlimleri, Bedir ganimetlerinin Medine'ye dönüş yolunda orada bulunanlar arasında eşit olarak paylaştırıldığını zikreder. Resûlullah'ın ﷺ verdiği bir görev yüzünden bulunamayanlara da pay verildi; Rukıyye'ye bakan Osman b. Affân gibi (6. bölüm, Sahîh-i Buhârî 3130). İbn İshak'a göre kervanı gözetlemek için gönderilen Talha b. Ubeydullah ve Saîd b. Zeyd'e de pay verildi.

MESELE	KUR'AN VE SÜNNET'İN ÇÖZÜMÜ
Ganimetin sahibi kimdir?	Allah ve Resûlü belirler (8:1) — en hızlı alan değil.
Nasıl paylaştırılır?	Beşte biri 8:41'de sayılanlara; geri kalanı askerlere.
Başka yerde görevli olanlar ne olacak?	Orada bulunanlar gibi pay ve sevap verilir (Buhârî 3130).

MESELE	KUR'AN VE SÜNNET'İN ÇÖZÜMÜ
Maldan daha önemli olan nedir?	Takva ve Müslümanlar arasındaki güzel ilişkiler (8:1).

DERS

Zaferi çoğu zaman savaştan daha ince bir imtihan izler: mal imtihanı. En hayırlı nesil bile bu yüzden neredeyse ihtilafa düşüyordu; Allah da onları önce takvayı ve kardeşliği zikreden âyetle terbiye etti. Kurumlarımızda, ailelerimizde ve toplumumuzda da aynı şey yaşanır: Adil, açık ve şeriata dayanan bir paylaşım kalpleri kırılmaktan korur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR MEYDANINDAKİ ŞAHSİYETLER

Bedir, birbirini tanıyan iki topluluğu karşı karşıya getirdi: Karşı karşıya gelenlerin çoğu baba ve oğul, amca ve yeğen ya da Mekke'deki eski komşulardı. Aşağıdaki tablo, bu e-kitabın bölümlerinde adı geçen şahsiyetleri ve rollerini bir araya getirir. Sahih hadise dayanan ayrıntılar numarasıyla belirtilmiştir; diğerleri siyer kitaplarındandır (İbn Hişâm, İbn Sa'd, er-Rahîku'l-Mahtûm).

MÜSLÜMANLAR

ŞAHSİYET	BEDİR'DEKİ ROLÜ
Resûlullah ﷺ	Komutan; çadırda ('arîş) dua etti ve savaşa da katıldı. Ali, Resûlullah'ın düşmana en yakın kişi olduğunu söylemiştir (Ahmed'in rivayeti).
Ebû Bekir es-Sıddîk رضى الله عنه	Resûlullah ﷺ ile birlikte çadırdaydı; dua ederken onu teskin etti (Buhârî 4875).
Hamza, Ali ve Ubeyde b. Hâris رضى الله عنهم	İlk teke tek çarpışma davetine karşılık veren üç kişi; Ubeyde ağır yaralandı ve dönüş yolunda şehit oldu (12. bölüm).
Sa'd b. Muâz رضى الله عنه	Evs'in lideri; istişarede Ensar'ın destek konuşması (7. bölüm); siyer kitaplarına göre Resûlullah'ın ﷺ çadırını korudu.
Mikdâd b. Esved رضى الله عنه	"Mûsâ'nın kavmi gibi demeyiz" sözü (Buhârî 3952); çok az sayıdaki atlılardan biri.
Mus'ab b. Umeyr رضى الله عنه	Siyer kitaplarına göre ana sancaktar.
Muâz b. Amr ve Muâz b. Afrâ رضى الله عنهما	Ebû Cehil'i yere seren iki genç Ensarî (Buhârî 3141).
Abdullah b. Mes'ûd رضى الله عنه	Can çekişen Ebû Cehil'i buldu ve işini bitirdi (Buhârî 3962).
Bilâl b. Rebâh رضى الله عنه	Eski işkencecisi Ümeyye b. Halef ile karşılaştı (Buhârî 2301).
Umeyr b. Hümâm رضى الله عنه	Hurmaları attı ve cennete doğru atıldı (Müslim 1901).
Hârise b. Sürâka رضى الله عنه	Bir okla şehit düşen genç; Firdevs onundur (Buhârî 2809).
Hubâb b. Münzir رضى الله عنه	İbn İshak'a göre en yakın kuyunun yanında konuşlanmayı teklif etti. Bu rivayetin senedi zayıftır, fakat siyer kitaplarında meşhurdur.

KUREYŞ

ŞAHSİYET	BEDİR'DEKİ AKIBETİ
Ebû Cehil (Amr b. Hişâm)	Savaşa zorlayan lider; öldürüldü (Buhârî 3141, 3962).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ŞAHSİYET	BEDİR'DEKİ AKIBETİ
Utbe ve Şeybe b. Rebîa	İlk teke tek çarpışmaya çıktılar ve öldürüldüler; Utbe daha önce Kureyş'e geri dönmeyi tavsiye etmişti (siyer kitapları).
Velîd b. Utbe	İlk teke tek çarpışmada öldürüldü.
Ümeyye b. Halef	Öldürüldü — Sa'd b. Muâz'ın Mekke'de haber verdiği gibi (Buhârî 3950, 2301).
Ukbe b. Ebû Muayt ve Nadr b. Hâris	Esir alındılar; Mekke'deki ağır suçları ve düşmanlıkları sebebiyle dönüş yolunda idam edildiler (siyer kitapları).
Ebû Süfyân b. Harb	Kervanın başı; kervanı sahil yolundan kaçırmayı başardı ve meydanda bulunmadı. Oğlu Hanzala öldürüldü.
Abbâs b. Abdülmuttalib	Resûlullah'ın ﷺ amcası; esir alındı (Buhârî 3008) ve sonra fidyesini ödedi.
Ebü'l-Âs b. Rebî'	Resûlullah'ın ﷺ damadı (Zeyneb'in kocası); esir alındı (Ebû Dâvûd 2692).
Süheyl b. Amr	Esir alındı ve fidyeyle kurtarıldı; ileride Hudeybiye'de Kureyş'in müzakerecisi o olacaktı (Seri 15).

DERS

Bu isimler, Bedir'in iki milletin değil, tek bir kavim içindeki iki yolun çatışması olduğunu hatırlatır. Kureyş tarafındakilerin bir kısmı ileride Müslüman oldu (Abbas, Ebü'l-Âs, Süheyl b. Amr), bir kısmı ise kibir üzere öldü. Hidayet kapısı son nefese kadar açıktır; bu yüzden hiç kimseden ümit kesmeyiz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ESİRLERİN ARDINDAKİ AİLE HİKÂYELERİ

20. bölüm esirler hakkındaki istişareyi ve fidye kabul etme kararını anlatmıştı. Yetmiş esir rakamının ardında yüreğe dokunan aile hikâyeleri vardır; çünkü esirlerin birçoğu Resûlullah'ın ﷺ ve sahâbîlerin bizzat akrabalarıydı.

HATİCE'NİN GERDANLIĞI

HADİS: EBÜ'L-ÂS'IN FİDYESİ

Âişe رضى الله عنها şöyle dedi: Mekkeliler esirleri için fidye gönderdiklerinde Zeyneb (Resûlullah'ın ﷺ kızı) de Ebü'l-Âs'ı (kocasını) kurtarmak için mal gönderdi. İçinde, aslen Hatice'ye ait olan ve Ebü'l-Âs ile evlendiğinde Hatice'nin ona verdiği bir gerdanlığı vardı. Resûlullah ﷺ o gerdanlığı görünce çok duygulandı ve şöyle buyurdu: "Eğer onun esirini serbest bırakmayı ve malını kendisine geri vermeyi uygun görürseniz (öyle yapın)." "Evet." dediler. Resûlullah ﷺ, Zeyneb'in yanına gelmesine izin vereceğine dair Ebü'l-Âs'tan söz aldı.

Sonra Resûlullah ﷺ Zeyd b. Hârise'yi ve Ensar'dan bir adamı gönderip şöyle buyurdu: "Batn-ı Ye'cec'de bekleyin; Zeyneb yanınızdan geçince ona eşlik edin ve onu (Medine'ye) getirin."

Derece: HASEN — Sünen-i Ebû Dâvûd 2692; Elbânî hasen demiştir.

Sevgili merhum eşi Hatice'nin رضى الله عنها gerdanlığını, düşman safındaki kocasını kurtarmak için kızının gönderdiği bir fidye olarak sahâbîlerin elinde gören bir babanın duygularını düşünün. Yine de Resûlullah esiri kendi yetkisiyle serbest bırakmadı; fidye onların hakkı olduğu için sahâbîlerin rızasını istedi. Ebü'l-Âs sözünü tuttu; birkaç yıl sonra kendisi de Müslüman olup hicret etti.

ABBAS İÇİN BİR GÖMLEK

HADİS: ELBİSESİZ GETİRİLEN ABBAS

Câbir b. Abdullah رضى الله عنهما şöyle dedi: Bedir günü esirler getirildi; Abbas da üzerinde elbise olmadan getirildi. Peygamber ﷺ onun için bir gömlek aradı; Abdullah b. Übey'in gömleğinin ona uygun geldiği görüldü ve Peygamber ﷺ onu ona giydirdi. İşte bu yüzden Peygamber ﷺ (Abdullah b. Übey öldüğünde) kendi gömleğini çıkarıp ona giydirmiştir.

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 3008.

Abbas, yeğeninin korunacağından emin olmak için Akabe Biatı'nda (Seri 6) bulunan Resûlullah'ın ﷺ amcasıydı; fakat Bedir günü Kureyş'in safındaydı. İmam Buhârî bu hadisi "Esirlere Elbise Giydirme"

bâbında zikreder: Esirlere, düşman da olsalar, elbise verilir ve onurlarına uygun davranılır. Bu kıssa, Resûlullah'ın ﷺ iyiliğe iyilikle karşılık verdiğini de gösterir; hatta daha sonra münafıkların başı olan Abdullah b. Übey'e bile.

AKRABALARDAN DİĞER ESİRLER

Siyer kitaplarına göre diğer esirler arasında Akîl b. Ebû Tâlib (Ali'nin kardeşi) ve Nevfel b. Hâris (Resûlullah'ın ﷺ amcasının oğlu) da vardı. Mus'ab b. Umeyr'in öz kardeşi Ebû Azîz b. Umeyr de esir alındı; İbn İshak, Mus'ab'ın onu esir alan Ensarî sahâbîye, annesi zengin olduğu ve fidyesini ödeyebileceği için onu sıkıca bağlamasını tembihlediğini rivayet eder. Bu kıssa siyer kitaplarında meşhurdur, fakat sahih hadis kitaplarında yer almaz.

DERS

Bedir aileleri inanca göre ayırdı, fakat sevgiyi ve edebi ortadan kaldırmadı. Resûlullah ﷺ Hatice'nin gerdanlığını görünce duygulandı, amcasına gömlek giydirdi ve damadını serbest bırakmadan önce sahâbîlerden izin istedi. Adalet, merhamet ve onur, az önce savaşmış olan tarafa karşı bile korundu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HİCRETİN 2. YILI RAMAZAN AYININ ZAMAN ÇİZELGESİ

Aşağıdaki tablo Bedir olaylarını sırasıyla düzenler. Tarihler siyer kitaplarından alınmıştır ve kaynaklar arasında küçük farklar vardır; en meşhur olanı, savaşın hicretin 2. yılı 17 Ramazan Cuma günü (yaklaşık Mart 624) olduğudur.

ZAMAN	OLAY
Ramazan 2 H başı	Ebû Süfyân'ın Şam'dan dönen büyük kervanının haberi Medine'ye ulaştı (3. bölüm).
Yaklaşık 8–12 Ramazan	Resûlullah ﷺ yaklaşık 313 kişi, 70 deve ve çok az atla yola çıktı; Osman, Rukıyye'ye bakmak için kaldı (5–6. bölümler). Kesin tarih kaynaklara göre değişir.
Aynı dönemde	Ebû Süfyân, yardım istemek için Damdam b. Amr el-Gıfârî'yi Mekke'ye gönderdi; Kureyş yaklaşık bin kişiyle yola çıktı (4. bölüm).
Yolculuk sırasında	Ebû Süfyân kervanı sahil yoluna çevirdi ve Kureyş'e geri dönmelerini bildirdi; Ebû Cehil devam etmekte direndi. Siyer kitaplarına göre Benî Zühre, Ahnes b. Şerîk ile birlikte geri döndü.
Zefirân'da	İstişare: Mikdâd'ın ve Sa'd b. Muâz'ın konuşmaları; Kureyş ordusuyla karşılaşma kararı (7. bölüm).
17 Ramazan gecesi	Bedir'e varış; yağmur yağdı ve Müslümanları huzur veren bir uyuklama sardı (8–9. bölümler).
17 Ramazan, Cuma sabahı	Resûlullah'ın ﷺ çadırdaki duası; ilk teke tek çarpışma; savaş; bir avuç kum; meleklerin inişi (10–14. bölümler).
Aynı gün	Ebû Cehil ve Kureyş'in ileri gelenleri öldürüldü; 70 ölü ve 70 esir; siyer kitaplarına göre 14 sahâbî şehit oldu (15–18. bölümler).
Sonraki üç gece	Resûlullah ﷺ Bedir'de kaldı; kuyunun başında konuştu (19. bölüm, Buhârî 3976).
Dönüş yolculuğu	Ganimetler paylaştırıldı; Ukbe ve Nadr cezalandırıldı; Zeyd b. Hârise ve Abdullah b. Revâha müjdeyi götürmek için önden gitti (22. bölüm).
Haberin Medine'ye ulaşması	Resûlullah'ın ﷺ kızı Rukıyye henüz defnedilmişti (6. bölüm).
Mekke'de	Yenilgi haberi ulaştı; Ebû Leheb birkaç gün sonra öldü (22. bölüm).
Şevval 2 H ve sonrası	Kureyş'in temsilcileri esirlerin fidyesini ödemeye geldi; Zeyneb Medine'ye hicret etti (27. bölüm).

DERS

Yaklaşık bir ay içinde durum tamamen değişti: bir kervanın peşine düşmekten üç kat büyük bir orduyla karşılaşmaya, ardından kıyamete kadar anılacak bir zafere. İnsanların planı ile Allah'ın planı her zaman aynı değildir; Allah kulları için en hayırlısını seçer (8:7).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BEDİR SAVAŞI HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

1. BEDİR SAVAŞI NE ZAMAN OLDU?

En meşhur görüşe göre (İbn İshak ve siyer âlimlerinin çoğunluğu), hicretin 2. yılı 17 Ramazan Cuma günü, yaklaşık Mart 624'te. Başka bir rivayet 19 Ramazan'ı zikreder.

2. İKİ ORDUNUN SAYISI KAÇTI?

Müslümanlar, Tâlût'un ordusunun sayısıyla aynı olarak "üç yüz on küsur" kişiydi (Sahîh-i Buhârî 3957). Ömer رضى الله عنه müşriklerin bin, sahâbîlerin ise 319 kişi olduğunu zikreder (Sahîh-i Müslim 1763).

3. İKİ TARAFIN KAYIPLARI NE KADARDI?

Berâ b. Âzib رضى الله عنه, Bedir günü Müslümanların müşriklerden yetmiş kişiyi öldürdüğünü ve yetmiş kişiyi esir aldığını söyler (Sahîh-i Buhârî 3986). Müslümanlar tarafında siyer kitapları 14 şehit sayar: 6 Muhâcir ve 8 Ensarî (18. bölüm).

4. KAÇ MELEK İNDİ?

Enfâl 8:9 "birbiri peşinden bin melek" der. Âl-i İmrân 3:124–125 ise sabır ve takva şartıyla üç bin ve beş bin melekten söz eder. Müfessirler ihtilaf etmiştir: Bir kısmı Âl-i İmrân âyetlerinin de Bedir hakkında olduğunu (yardımın arttığını), bir kısmı ise bunun şartı yerine gelmediği için gerçekleşmeyen Uhud'a dair bir vaat olduğunu söyler. İbn Kesîr her iki görüşü de nakleder. Kesin olan, Enfâl'e dayanarak Bedir'de bin meleğin bulunduğudur.

5. İBLİS GERÇEKTEN SÜRÂKA B. MÂLİK KILIĞINDA MI GELDİ?

Enfâl 8:48, şeytanın Kureyş'in amellerini süslediğini ve "sizi yenecek kimse yoktur" dediğini, sonra melekleri görünce geri çekildiğini bildirir. Şeytanın Sürâka b. Mâlik kılığına girdiği bilgisi, İbn Kesîr'in naklettiği tefsir rivayetlerinden (İbn Abbas ve diğerleri) gelir; senedi tartışmalıdır. Âyetin muhtevası kesindir; Sürâka kılığı ayrıntısı ise sahih hadis derecesinde değildir (bkz. 4. bölüm).

6. UKKÂŞE B. MİHSAN'IN KILICI GERÇEKTEN TAHTADAN DEMİRE Mİ DÖNÜŞTÜ?

Bu kıssayı İbn İshak muttasıl bir sened olmadan zikreder. Sahîh-i Buhârî'de veya Sahîh-i Müslim'de yer almaz; bu yüzden ***zayıf bir rivayettir*** ve kesinlik kazanamaz.

7. BEDİR NEDEN YEVMÜ'L-FURKÂN DİYE ADLANDIRILDI?

Çünkü Allah onu Enfâl 8:41'de böyle adlandırmıştır: "…hakkı batıldan ayıran o günde, iki topluluğun karşılaştığı günde." Furkan ayıran demektir: O gün hakkı batıldan açıkça ayırdı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

8. MÜSLÜMANLAR BEDİR SAVAŞI SIRASINDA ORUÇLU MUYDU?

Bedir, orucun farz kılınmasından sonraki ilk Ramazan'da gerçekleşti. Tirmizî'de Ömer'den, Bedir günü ve Mekke'nin Fethi günü oruç tutmadıklarına dair bir rivayet vardır; fakat senedi ***zayıftır***. Sahih olan, Resûlullah'ın ﷺ Mekke'nin Fethi'ne giderken orucunu bozduğudur (Sahîh-i Buhârî 1944). Yolcu ve savaşan kimse, Bakara 2:184'e dayanarak oruç tutmayabilir. (Hanefî mezhebine göre de yolcu oruç tutmayabilir; ancak zorluk yoksa tutması daha faziletlidir.)

9. EBÛ CEHİL'İ KİM ÖLDÜRDÜ?

İki genç Ensarî, Muâz b. Amr b. Cemûh ve Muâz b. Afrâ onu yere serdi (Sahîh-i Buhârî 3141); Abdullah b. Mes'ûd onu can çekişirken buldu ve işini bitirdi (Sahîh-i Buhârî 3962). Bkz. 15–16. bölümler.

10. BEDİR EHLİ GÜNAHTAN MUAF MIDIR?

"Allah Bedir ehline muttali oldu ve: Dilediğinizi yapın, sizi bağışladım, buyurdu." hadisi (21. bölüm) onların çok yüksek makamını gösterir. Âlimler bunun günah işleme izni değil, Allah'ın onları bağışlayacağına dair bir müjde olduğunu açıklar. Gerçekte Bedir ehli, ibadette en gayretli ve Allah'tan en çok korkan kimselerdi.

11. MÜSLÜMANLAR AZ SAYIDAKİ DEVEYLE BEDİR'E NASIL GİTTİLER?

Siyer kitaplarına göre sadece 70 kadar develeri vardı; bu yüzden iki veya üç kişi bir deveye nöbetleşe biniyordu. İmam Ahmed, İbn Mes'ûd'dan Resûlullah'ın ﷺ bizzat Ali ve Ebû Lübâbe ile nöbetleştiğini rivayet eder; onlar Resûlullah binmeye devam etsin diye yürümeyi teklif edince şöyle cevap verdi: "Siz ikiniz benden daha güçlü değilsiniz, ben de sevaba sizden daha az muhtaç değilim."

12. BEDİR MEYDANI BUGÜN NEREDEDİR?

Bedir, Suudi Arabistan'ın Medine bölgesinde, Medine şehrinin yaklaşık 150 km güneybatısında, Kızıldeniz kıyısına giden eski yolun yakınında bir kasabadır. Bedir şehitlerinin kabristanı çevrilmiştir ve yöre halkınca bilinir; bkz. Battle of Badr — Wikipedia ve 8. bölümdeki harita.

DERS

Bedir, Kur'an'da ve sahih hadislerde gerçekten hayranlık uyandıran kıssalarla doludur; onu yüceltmek için zayıf kıssalara ihtiyacımız yoktur. Sahihi zayıftan ayırmak, Resûlullah'ın ﷺ siyerini aktarma emanetinin bir parçasıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE KAPANIŞ

Allah daha sonra Uhud'da Müslümanlara şunu hatırlattı: ***"And olsun ki, siz düşkün bir durumda iken, Bedir'de, Allah size yardım etmişti"***İbn Kesîr Tefsiri 3:123.

DERS	BEDİR'DEN
Allah'tan gelen zafer	Üç yüz küsur kişi bin kişiyi yendi (3:123; 8:17)
Dua ve çaba	Resûlullah gece boyu dua etti ve safları düzenledi
Şûrâ	Savaştan önce ve esirler hakkında istişare
Ümmetin gençleri	Afrâ'nın iki oğlu; Umeyr b. Hümâm
Allah'ın adaleti	Ebû Cehil ve Ümeyye akıbetlerine uğradı
İlmin değeri	Esirler yazı öğreterek fidyelerini ödediler
Furkan Günü	Hak ile batılı ayıran (8:41)

Kur'an Bedir gününü ***"Furkan Günü"*** — ayırma günü (Enfâl 8:41) — diye adlandırır. Bedir'den önce Müslümanlar ezilen küçük bir topluluktu; Bedir'den sonra Arap Yarımadası'nda ***saygı duyulan bir güç*** oldular. Fakat Allah bu zaferi sayıya veya silaha değil, ***imana, sabra ve kendi yardımına*** bağladı.

HAYATIMIZDAKİ BEDİR

Artık Bedir vadisinde durmuyoruz; fakat her Müslüman kendi küçük ***"Bedir'inden"*** geçer: hakkın zayıf, batılın güçlü göründüğü anlar. O anda Bedir'in dersi şudur: ***mümkün olan en iyi hazırlığı yap***, ***istişare et***, sonra bütün kalbinle ***dua et***; tıpkı Resûlullah'ın ﷺ Bedir semâsı altında dua ettiği gibi.

Bedir ayrıca ***gençlerin*** — Muâz ve Muavviz, Umeyr b. Hümâm ve Umeyr b. Ebû Vakkâs gibi — büyük emanetleri taşıyabileceğini öğretir. Bugünün anne babaları ve öğretmenleri, Allah'ı ve Resûlünü onlar gibi seven bir nesil yetiştirme görevini devralmıştır.

Son olarak Bedir, ***zaferden sonra tevazuyu*** öğretir. Allah en büyük başarılarının hemen ardından esirler ve ganimetler hakkında uyarıda bulundu ki kalpler dünyaya kapılmasın. Gerçek zafer, Allah'ın razı olmasıdır.

İnşallah **Siyer-i Nebî** serisi ***Uhud Savaşı*** (Seri 10) ile devam edecek — zaferden sonraki imtihan ve itaate dair dersler. Allahu a'lem.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'an-ı Kerîm, Osmanlı (Uthmânî) metin ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. https://quran.com/ms

İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Enfâl 8:1–69; Âl-i İmrân 3:123; Hac 22:19, 39; Kamer 54:45). https://tafsir.app/ibn-katheer/8/17

HADİS

Sahîh-i Buhârî 2301, 2809, 3039, 3130, 3141, 3950, 3952, 3953, 3956, 3957, 3962, 3965, 3966, 3976, 3983, 3992, 3995. https://sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 1763, 1779, 1901. https://sunnah.com/muslim

SİYER VE TARİH KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshak'tan rivayet) — Büyük Bedir Savaşı bölümü.

Ahmed b. Hanbel, el-Müsned (İbn Abbas'ın yazı öğretme karşılığında fidye rivayeti).

Safiyyurrahman el-Mübârekfûrî, er-Rahîku'l-Mahtûm — Bedir Savaşı bölümü.

İbn Hacer el-Askalânî, Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî — Kitâbu'l-Meğâzî.

Wikipedia, "Battle of Badr". https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Badr

Wikipedia, "Abu Jahl". https://en.wikipedia.org/wiki/Abu_Jahl

Wikipedia, "Umayya ibn Khalaf". https://en.wikipedia.org/wiki/Umayya_ibn_Khalaf

EK HADİSLER VE KAYNAKLAR

Sahîh-i Buhârî 4875 (Bedir günü Kamer 54:45). https://sunnah.com/bukhari:4875

Sahîh-i Müslim 1748 (Sa'd'ın kılıcı ve Enfâl 8:1). https://sunnah.com/muslim:1748

Sünen-i Ebû Dâvûd 2692 (Hatice'nin gerdanlığı). https://sunnah.com/abudawud:2692

Sahîh-i Buhârî 3008 (Abbas için gömlek). https://sunnah.com/bukhari:3008

Sahîh-i Buhârî 3986 (yetmiş ölü, yetmiş esir). https://sunnah.com/bukhari:3986

Sahîh-i Buhârî 3130 (Osman'ın payı). https://sunnah.com/bukhari:3130

İbn Kesîr, Tefsir 8:1. https://tafsir.app/ibn-katheer/8/1

İbn Kesîr, Tefsir 3:124. https://tafsir.app/ibn-katheer/3/124

Wikipedia, "Battle of Badr". https://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Badr

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

BAĞIŞ YAP

Uluslararası bağışçılar: BAĞIŞ YAP düğmesine tıklayın ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir